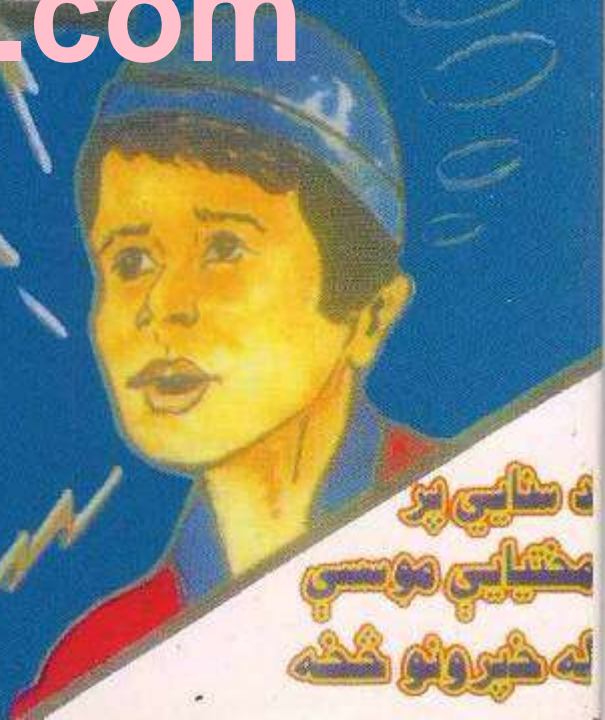


۷



# شاه

Ketabton.com



کتابخانه ملی ایران  
مختیاری موسی  
که خپرونو کُنه



## ہمت

د سنایي پرمختیایي موسسه	:	خپرونکی
راز محمد دليلي	:	مسول مدير
احمد فرید عارفي	:	لیکونکی
مریم هاشمي	:	پښتو ژباړه
فتانه بکتاش عارفي	:	انځورگر
سید نذیر حسيني	:	کمپوز او دیزاین

- لومړی طبع : ۱۰۰۰ توک، د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) د ۱۳۸۶ د وري میاشت.  
دوهم طبع : ۱۰۰۰ توک، د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) د ۱۳۸۷ د ژمی میاشت.  
دریم طبع : ۱۰۰۰ توک، د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) د ۱۳۸۸ د ژمی میاشت.  
څلورم طبع : ۲۰۰۰ توک، د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) د ۱۳۸۹ غویا میاشت.

اتم سړک، قلعه فتح الله د سنایي موسسه: په کابل کې پته  
تيلفون: ۰۲۰-۲۲۰۱۶۹۳

۱۸۱: پوسټ بکس

برېښنا ليک: sieal@brain.net.pk

انټرنیټ پاڼه: www.sanayee.org

اورکزي پلازې شاته، یوینورسټي ټاون، پېښور پاکستان: په پاکستان کې پته.

تيلفون: ۹۱۵۸۲۱۶۵-۵۸۴۲۱۵۵-۹۱-۰۰۹۲

فکس: ۵۸۴۵۱۳۹ - ۹۱ + ۹۲ +

د دې کتاب ټول حقوق د سنایي پرمختیایي

موسسې پورې اړه لري.



## تصويري كيسه

## همت

والسلام

از محمده دكيلي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## په اوسني چاپ سريزه

د سنایي پرمختیایي موسسې د دې اوچت او گټور کتاب د اړتیا په نظر کې نیولو سره چې ښودنه کوي که چیرې مونږ اراده وکړو له همت څخه کار واخلو ناشوني کارونه به شوني شي د چاپولو اقدام وکړ. د ښوونځي بیا رغاونې د ناهیلو شوو ماشومانو په زړونو کې د هیلو نهالونه راوتوکول. پر اوسني چاپ مو اقدام وکړ چې دا پلا به د کتاب لاسته راوړنې څه وي.

والسلام  
راز محمد دلیلي

## سريزه

گرانو لوستونکو! د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) په دې ویارې چې د دې کتاب په وړاندې کولو سره یو بل گام د هیواد د کوچنیانو او تنکیو خوانانو د خدمت په ترڅ کې پورته کوي.

د (همت) کتاب چې د ورور احمد فرید عارفي لیکنه ده، اووم کتاب دی چې د سنایي پرمختیایي موسسې SDO له خوا د چاپ په گانه بنایسته کیږي. لکه څرنګه چې د کتاب له نوم څخه څرګند یري د یو کوچني لوړ همت او مفکوره ده چې بالاخره د یو ټولنیز لوی خوځښت شکل غوره کوي.

په لنډه توګه هغه څه چې دا اثر د پایلې په توګه وړاندې کوي په لاندې ډول دي:

- په خپل ځان د اعتماد او باور لرلو حس.
- د ماشومانو او تنکیو خوانانو په هکله ښه او جدي پاملرنه حتی په هغو امورو کې چې د دوي تروس پورته ګڼل کیږي.
- د دې مفکورې تحریک او پیاوړتیا چې، تل باید مونږ په دې انتظار کې ونه اوسو چې پر دې مونږ ته څه راکړي.
- د دې مفکورې پیاوړتیا چې مونږ د ځان لپاره څه کولای شو او څرنګه یې عملي کولای شو.
- د ټولني د وګړو ټولنیزو، عام المنفعه او د بیارغاونې کارونو ته هڅول، د حشر او داوطلبانه کارونو له لارې.

په پای کې د سنایي پرمختیایي موسسې (SDO) اداره هیله لري چې د دې کتاب په خپرولو سره یو بل ګټور گام د بیارغاونې په لور اوچت او خپل سهم اداء کړي همدارنګه د الله تعالی (ج) له دربار څخه د نورو ګټورو علمي او کلتوري خدمتونو د جوګه کیدو غوښتنه کوي ترڅو خپل وړان و یچار هیواد پخپلو لاسونو ودان کړو.

و من الله التوفيق

راز محمد دلیلي

## Preface

In continuation of its past education and cultural activities, Sanayee Development Organization (SDO) has published a new peace education children book in Pashto language entitled "Sola aw Jagra" for the Afghan children and teenagers.

The author of this book is Mr. Farid Arifi, an Afghan young writer. This book gives a moral lesson from the catastrophes of war and the goodness of peace in poem and prose. The book has been illustrated with pictures in order to convey better its messages to the readers.

To say in brief this book conveys the following ideas and messages to the readers:

The ugly pictures of war and feeling of hatred for the war.

Goodness of peace and creating peace motivations in the society.

Defeat of war in all spheres of life.

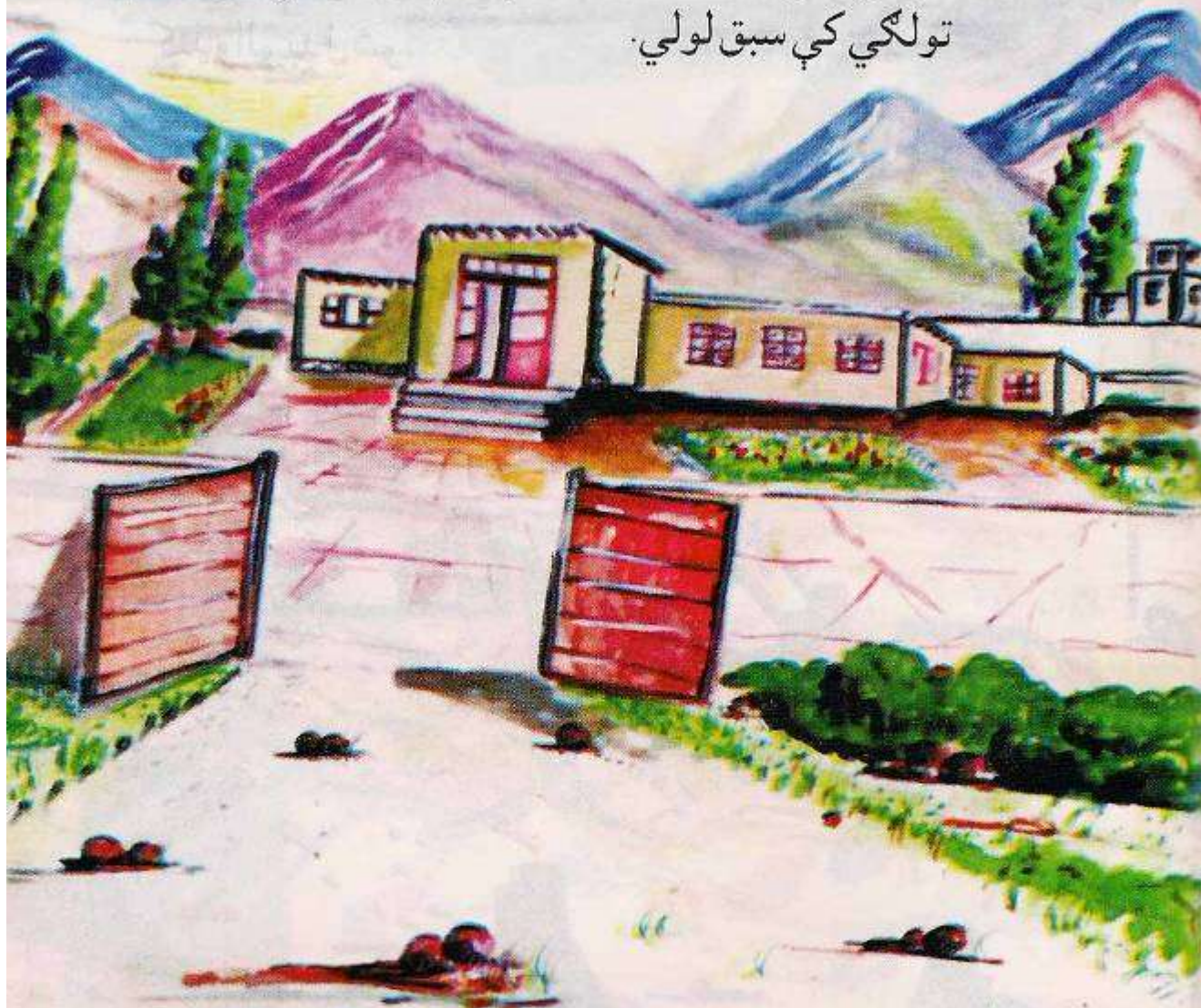
Victory of peace and being hopeful for the peace.

We hope this book would create motivation for peace among the Afghan children, teenagers and youth and would serve towards dissemination of culture of peace in the Afghan society.

With Regards,  
Raz Muhammad Dalili

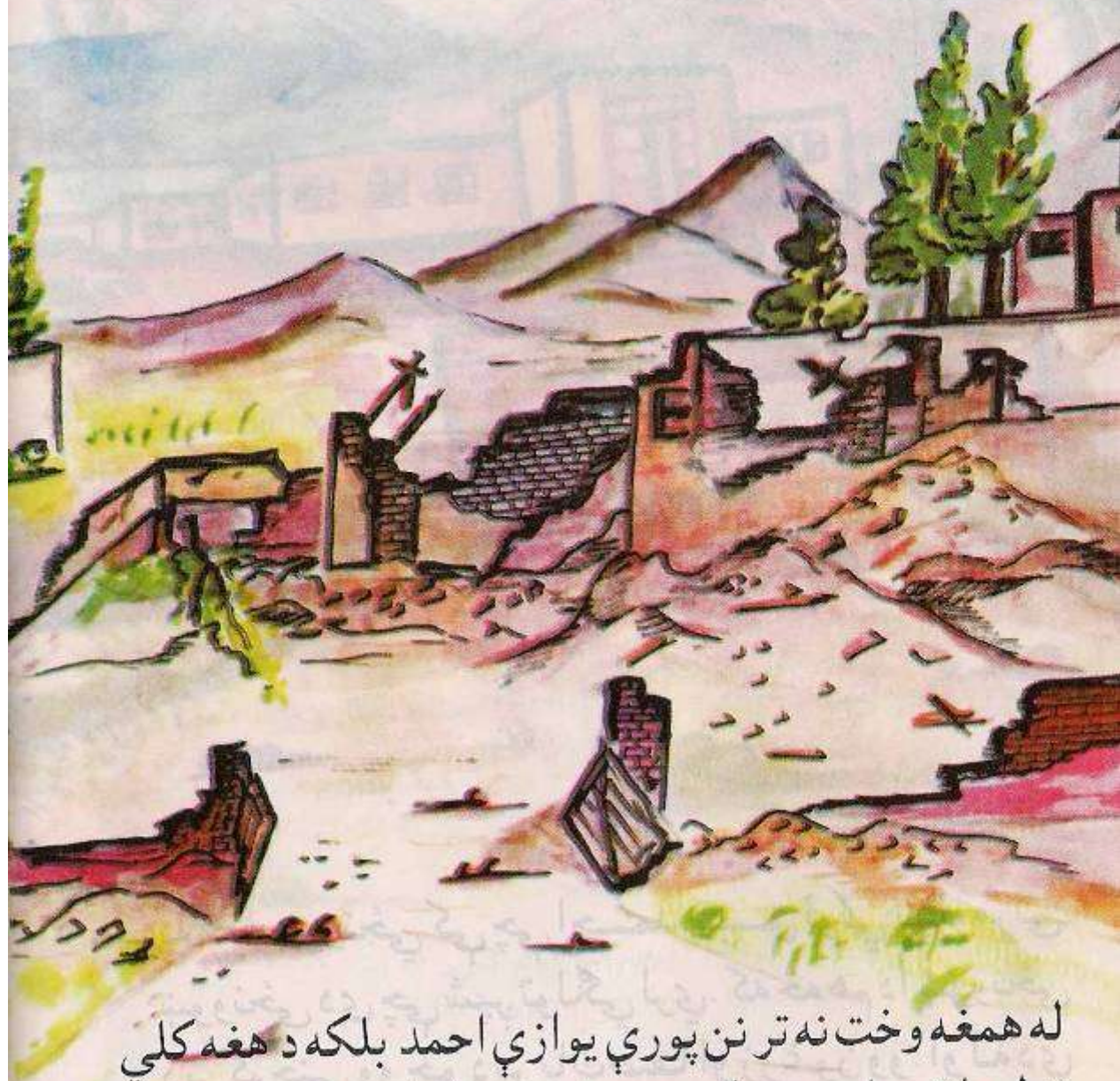
## ههت

د وطن د یو لری کلي په شنه او بنکلي لمن کښې یو  
دولس کلن هلک د احمد په نوم ژوند کوي او په پنځم  
تولگي کې سبق لولي.



په هغه ښوونځي کې چې احمد سبق لولي یو لومړنی  
ښوونځی دی چې شپږ ټولگي لري. که څه هم دا ښوونځی  
ډیر کوچنی وو خو ډیر پاک صفا او زرغون وو. اوله دې  
کبله چې د کلي ماشومانو په دې ښوونځي کې زده کړه  
کوله ډیر خوشحاله وو.

اما دې خوښيو ډير دوام ونکړ ځکه يو کال وروسته په  
کلي کې دروانو جگړو له کبله دا ښوونځی هم په  
کنډوالو بدل شو.



له همغه وخت نه تر نن پورې يوازي احمد بلکه د هغه کلي  
ټول ماشومان د زده کړې نه پاتې شول. او د هغوي د ژوند  
ارزښتناکه ورځې بيهوده او عبث تيريدې.



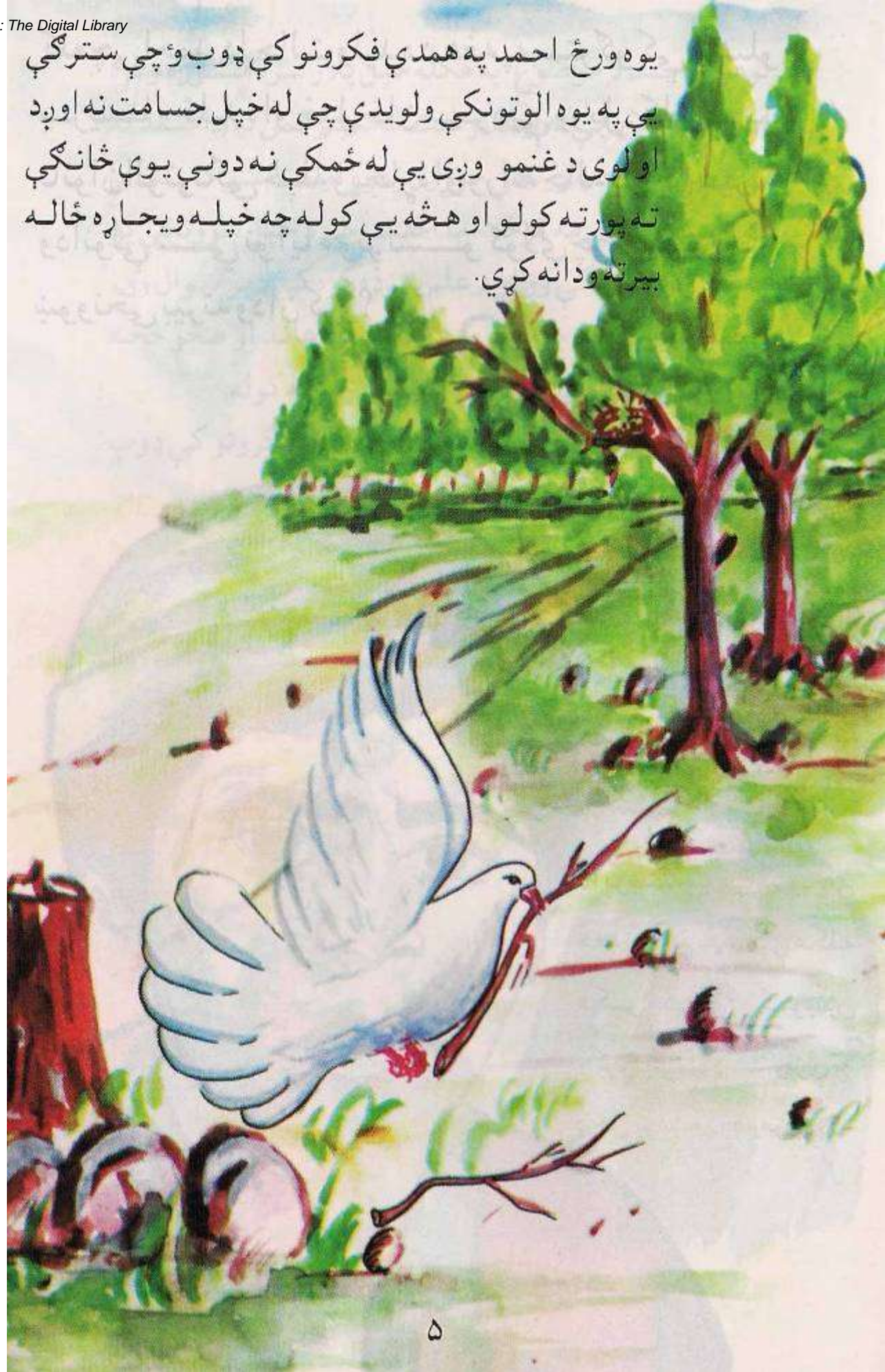


دیر وخت به د خپل بنوونځي په کنډوالو کې گرځیده او  
هغه ورځې به یې یادولې چې په همدې ځای کې چې  
اوس په یوه کنډواله بدل شوی لوبې کولې، زده کړه یې  
کوله او د خپل ټولګي والو سره ټوکې ټکالې او خنداوې  
کولې.



احمد به تل د خپل ځان سره  
سوچ کولو چې څه وخت به دا  
بنوونځی بیرته جوړ شي او  
هغه به د خپل کلي د نورو  
ماشومانو سره خپلې زده کړې  
ته دوام ورکړي؟  
دا هغه پوښتنه وه چې احمد به  
تل له خپل ځان سره مطرح  
کوله او ددې پوښتنې د حل په  
لټه کې و.

يوه ورخ احمد په همدې فکرونو کې ډوب وچې سترگې  
يې په يوه الوتونکې ولويدې چې له خپل جسامت نه اوږد  
اولوی د غنمو وږی يې له ځمکې نه دونې يوې خانگې  
ته پورته کولو او هڅه يې کوله چه خپله ويجاړه ځاله  
بیرته ودانه کړي.



کله چې احمد دا حالت وليده د هغه په سترگو کې د هیلو  
بریننا وځلیده او خپل ځان سره یې وویل. کله چې یو  
ناتوان الوتونکې خپله ویجاړه او ورانه ځاله یوازي بیرته  
ودانولې شي نو آیا مونږ نشو کولای چې خپل ویجاړ  
بنوونځی بیرته ودان کړو؟



دا پوښتنه سبب شوه چې  
هغه نور هم په همدې هکله  
فکر وکړي او کوښښ  
وکړي چې دې ستونزې ته  
د حل یوه بڼه لاره ومومي.

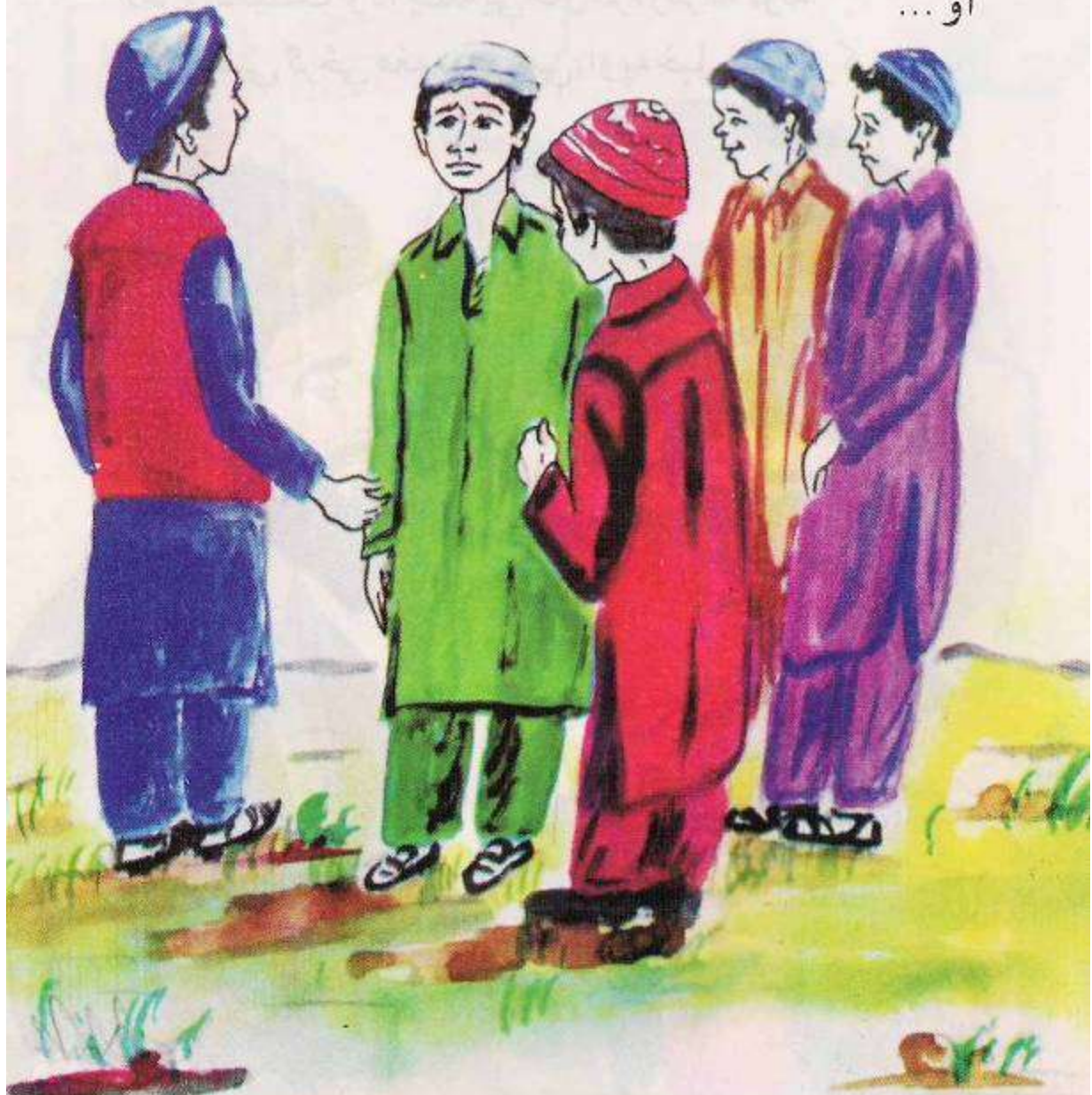


لومړی احمد د موضوع په هکله خپل پلار سره مشوره وکړه  
اما د هغه پلار چې له لیک لوست څخه برخمن نه و احمد ته  
یې وویل چې «د بنوونځي جوړول زموږ او ستاسو کار نه دی  
دې خبرو پسې مه گرځه» اما احمد چې د خپل بنوونځي یو  
ممتاز زده کوونکی وو او د علم په زده کړه کې ډیر لیاوال وو،  
د خپل بنوونځي د جوړولو په هکله یې له هاند او هڅو څخه  
لاس وانخیست او دا جمله یې ځان سره زمزمه کوله.  
(چې پسې گرځي هغه به مومي) او په خپل فکرونو کې ډوب

شو.

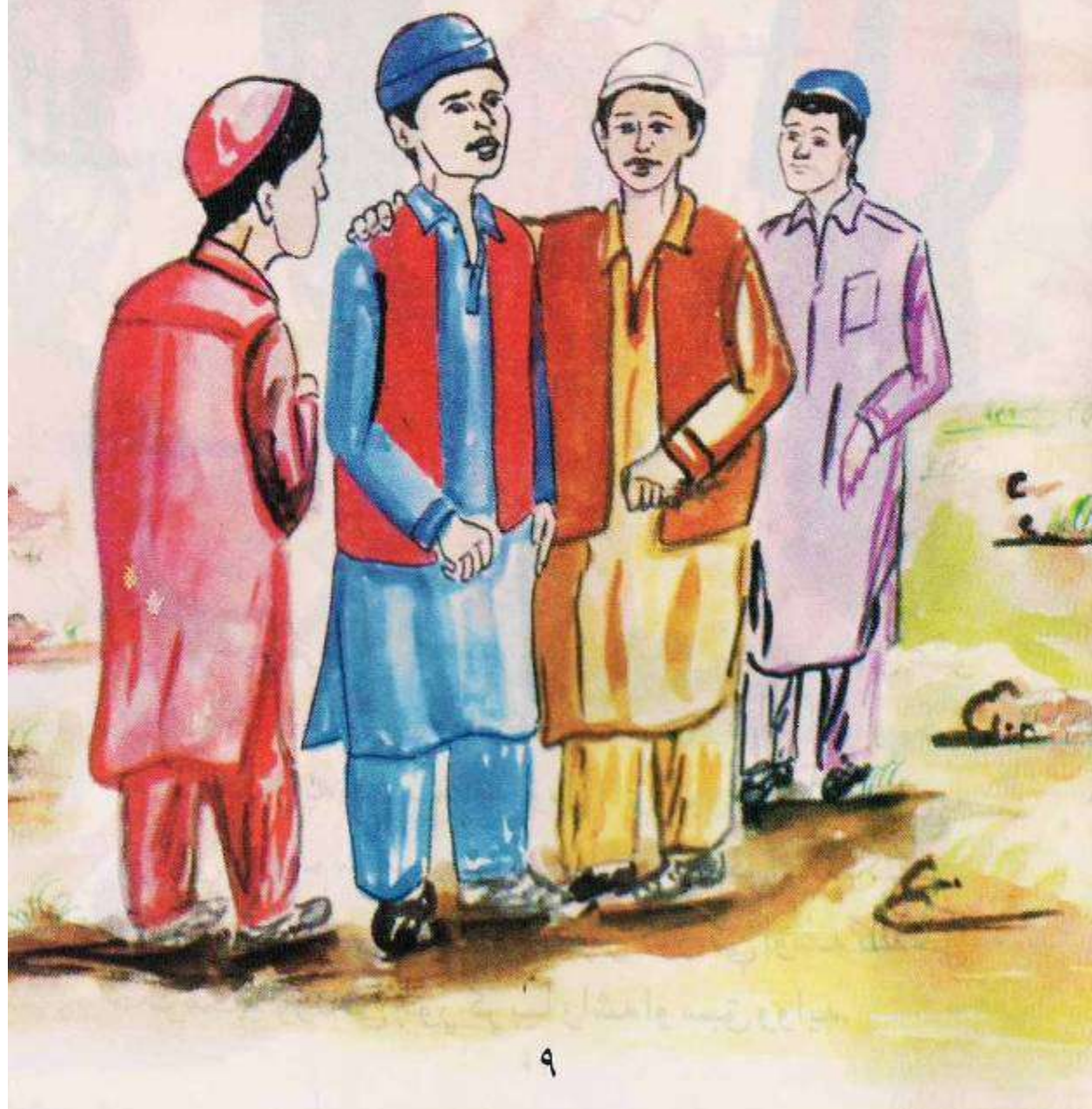


بله ورځ احمد خپل يو شمير د بنوونځي ټولگي والو  
او ملگرو ته چې په همدې کلي کې اوسيدل لار او  
هغوي سره يې دا پوښتنې شريکې کړې.  
■ څه وخت به زمونږ بنوونځی بيرته فعال شي؟  
■ څوک به هغه بيرته فعال کړي؟  
■ مونږ به تر څه وخت پورې په کوڅو کې ورځې تيروو  
او ...



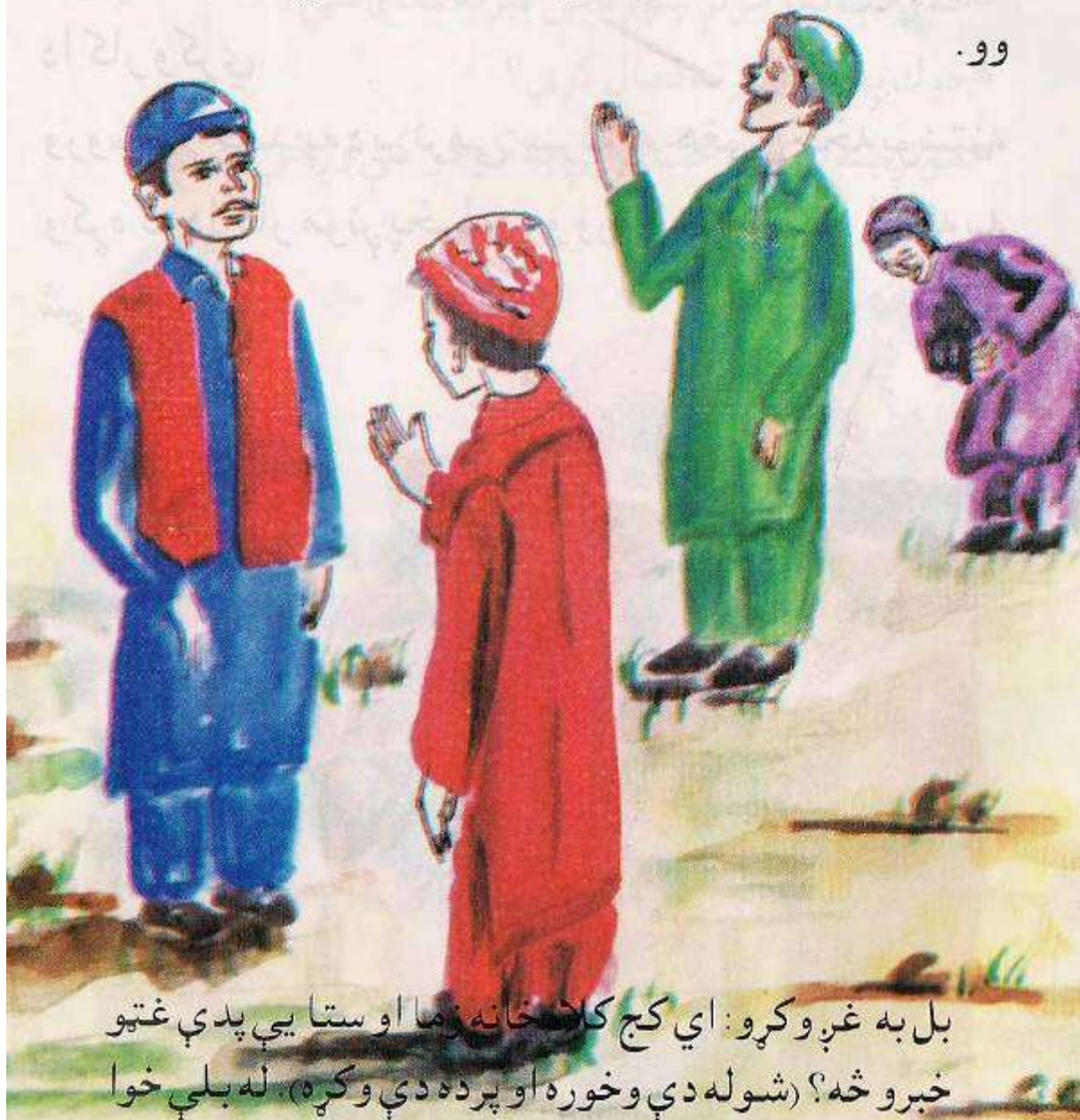
د احمد ټولگيو الو او ملگرو ډول ډول نظريې او ځوابونه  
ورکړل خو ټول په دې فکر کې وو چې نور څوک به دوی ته  
دا کار وکړي.

وروسته احمد په ډير نرمۍ سر له له هغوي څخه پوښتنه  
وکړه که دا کار مونږ پخپله ورو ورسره ورسو څنگه به  
شي؟



ددې خبرې په اوریدو سره عجیب آوازونه او مسخره آموزه  
خنداگانې اوچتې شوې یو تن په خندا سره وویل: وروڼو  
احمد لیونی شوی ده خدای د هغه وبخښي ډیر ښه هلك

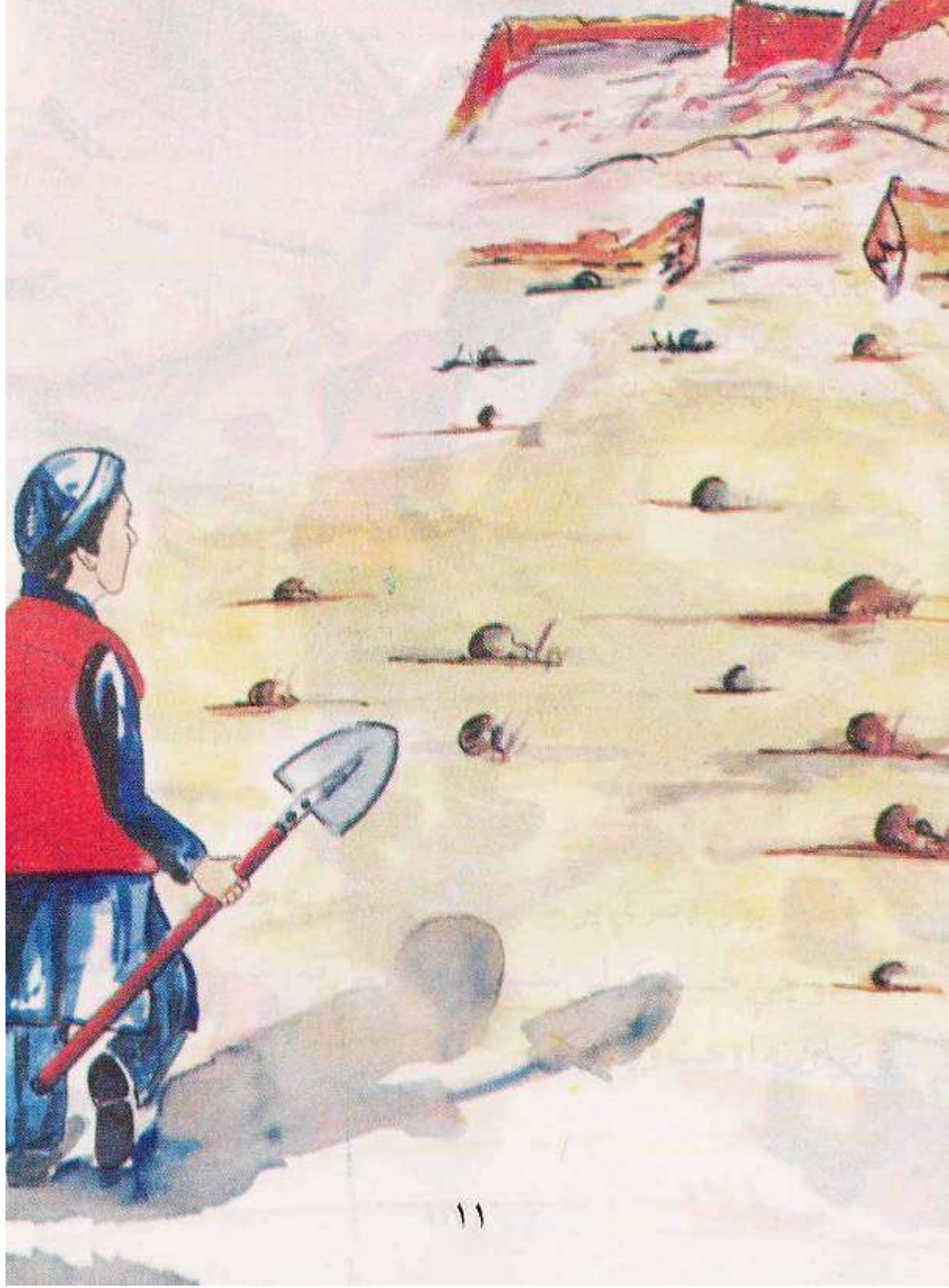
۰۹



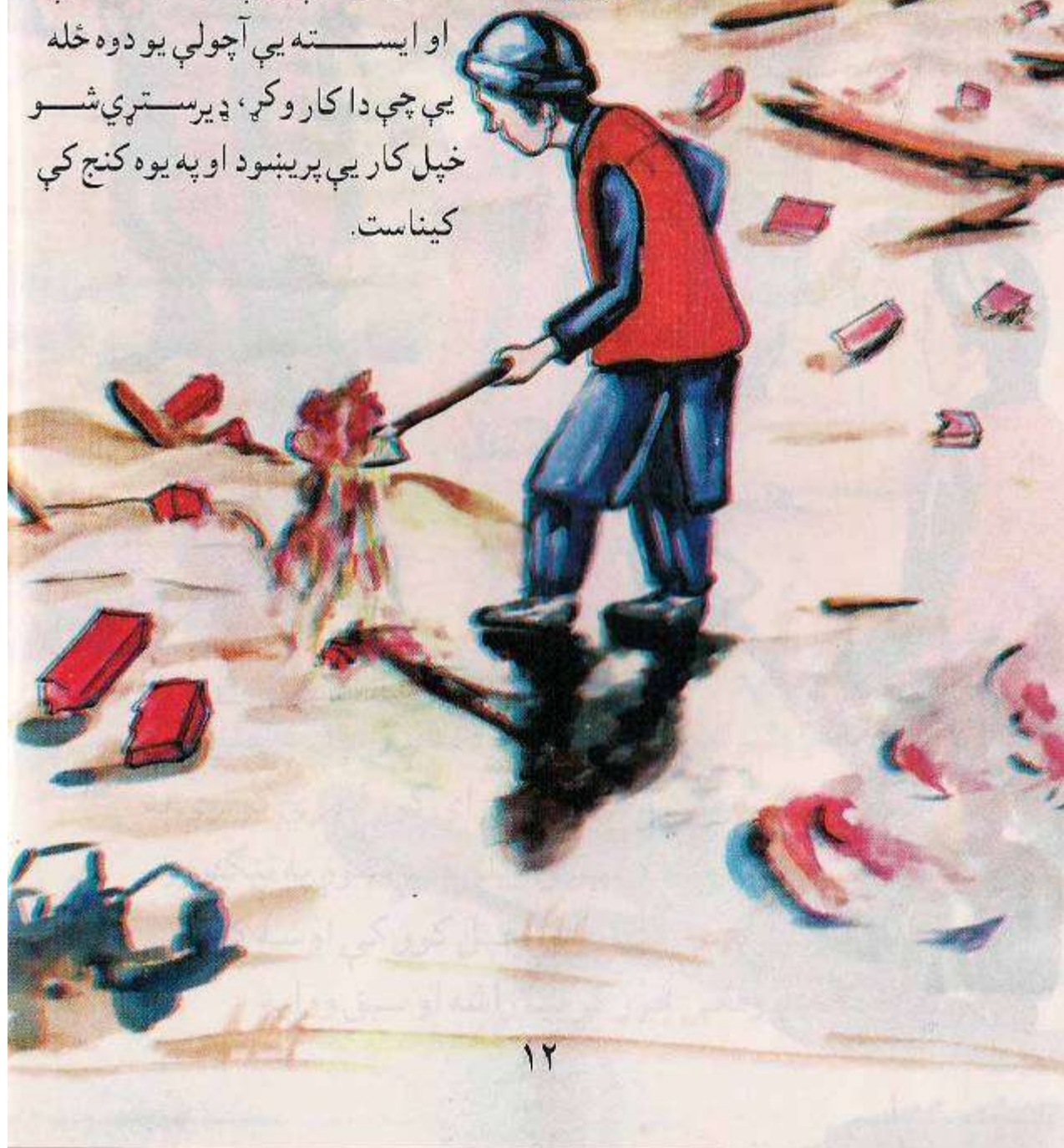
بل به غږ وکړو: اي کج کله ځانه زما او ستا يې پدې غټو  
خبرو څه؟ (شوله دې وخوره او پرده دې وکړه) له بلې خوا  
نه به بل په مسخرو وويل: اي کور کوري کوترې په  
تولگې کې هم ستا د سبق ويلو سره مېر په تنگ وو،  
اوس هم سبق پسي نښتې يې خپل کور کې اوسه کله چې  
حکومت ښوونځی جوړ کړ بيا راشه او سبق ووايه.

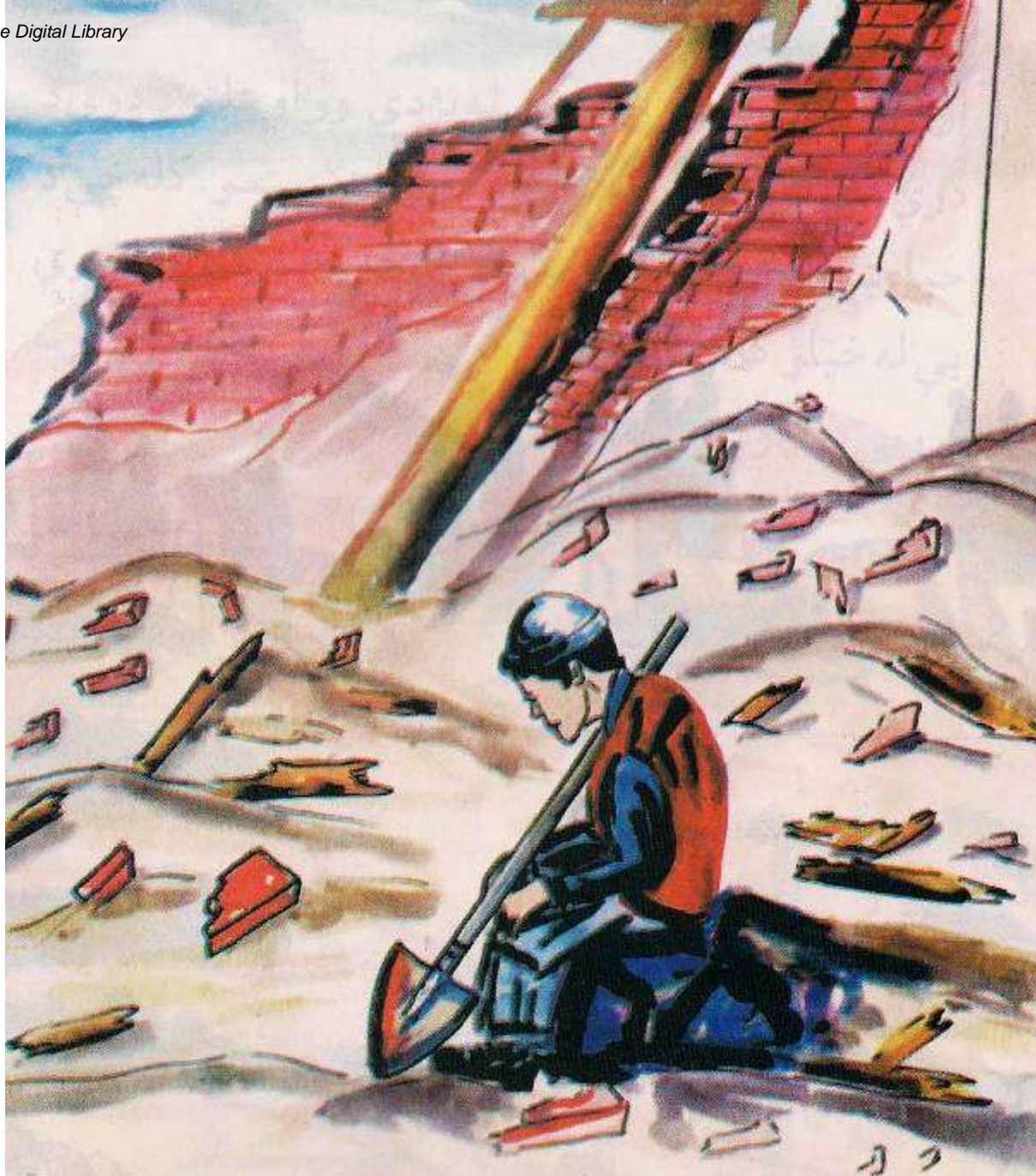


احمد ددي خبرو په اوريدو سره بي له دي چي خه ووايي  
دير مايوسه شو، له خپلو ټولگيو الو دوستانو څخه جلا  
شو او كورته روان شو. يوه شيبه وروسته د يو كوچني  
يوم سره د بنوونځي په لور روان شو.



ښوونځي ته د رسيدو سره يې په  
خپلو کوچنيو لاسونو سره يوم  
واخيست او په کار يې پيل وکړ او  
وهغه خاوري چې د ښوونځي په  
حويلي کې پرته وي اخيستلې  
او ايسته يې اچولې يو دوه ځله  
يې چې دا کار وکړ، ډير ستري شو  
خپل کار يې پرېښود او په يوه کنج کې  
کيناست.



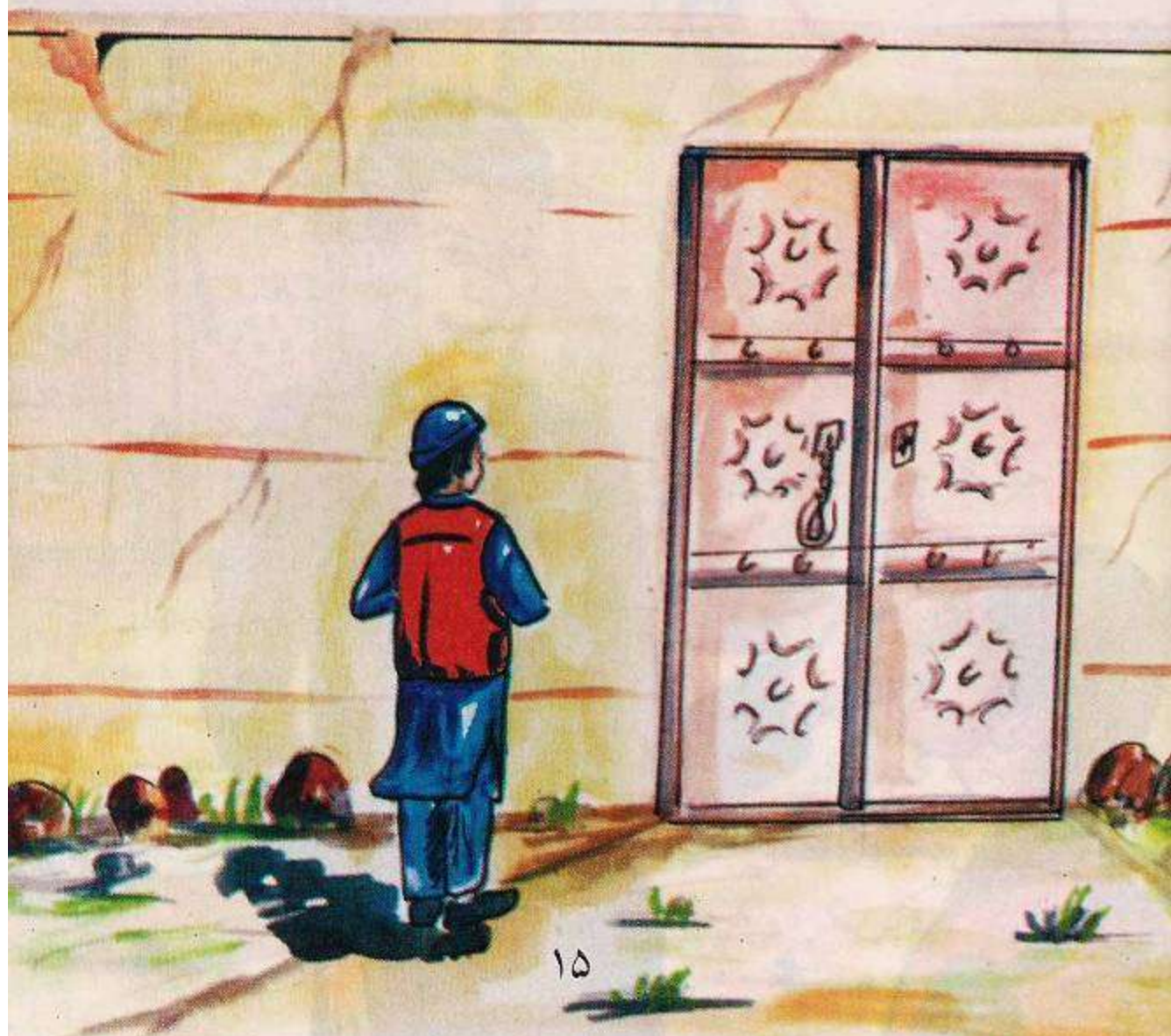


هغه د يوې ډبرې پر سر کيناست او په چرتونو کې ډوب  
شو چې څنگه کولې شي دا کار چې په رښتيا هم د هغه د  
توان نه اوچت وو، وکړي.



د خپلو چرنو پو په مینځ کې لکه چې کومه د حل لاره یې  
پیدا کړي وي په چټکۍ سره د خپل ځای نه اوچت شو او  
د خپل کور په لور روان شو وروسته چې یوم یې په کور  
کې پرېښود بیرته د خپل کور څخه راووت.

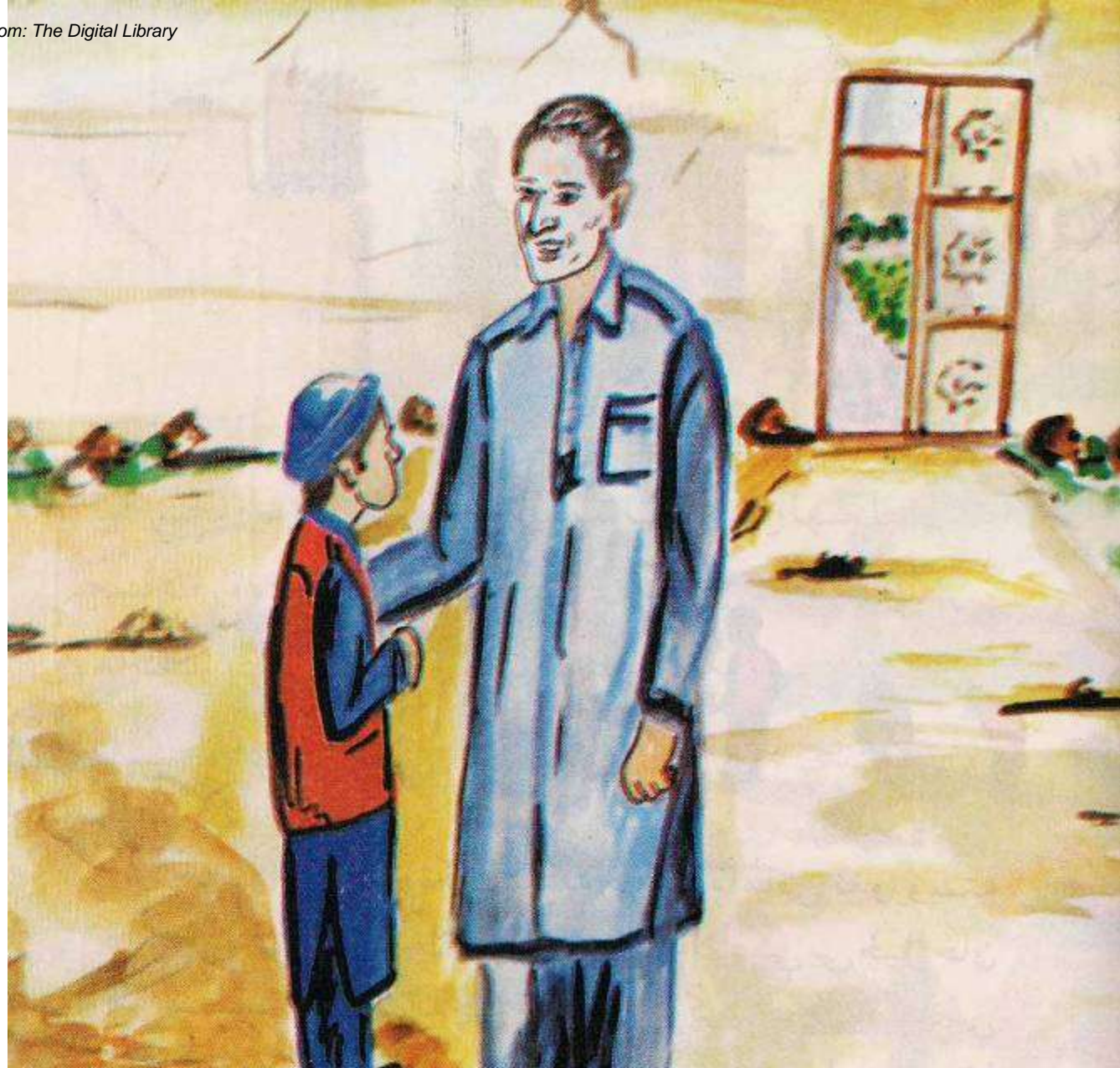
او د بل کلي په لور چې دوي ته نژدې وو او هلته د دوي د  
دري مضمون د بنوونکي کور وروان شو. کله چې د  
خپل بنوونکي کور ته ورسيد. لږ څه وځنډيده او خاورې  
يې له خپلو کالو څخه پاکې کړې. کالې يې جوړ کړل او په  
ورويې دروازه وټکوله.



خو شیبی وروسته بنوونکی دروازه خلاصه کړه. بنوونکی چې احمد یې دهغه د استعداد، لیاقت او اخلاق د پاره ورته گران وو دا احمد په لیدو ډیر خوشحاله شو. او احمد څخه یې غوښتنه وکړه چې کورته ورشي اما احمد د سلام او لاس ښکلولو نه وروسته د خپل بنوونکی څخه وغوښتل چې هغه سره یو څو شیبې خبرې وکړي او هغه ته لارښونه وکړي.

احمد ټولې خبرې چې دهغه په ذهن کې وې بنوونکی ته بیان کړې او هغه څخه یې ددې موضوع د حل د لارې غوښتنه وکړه.





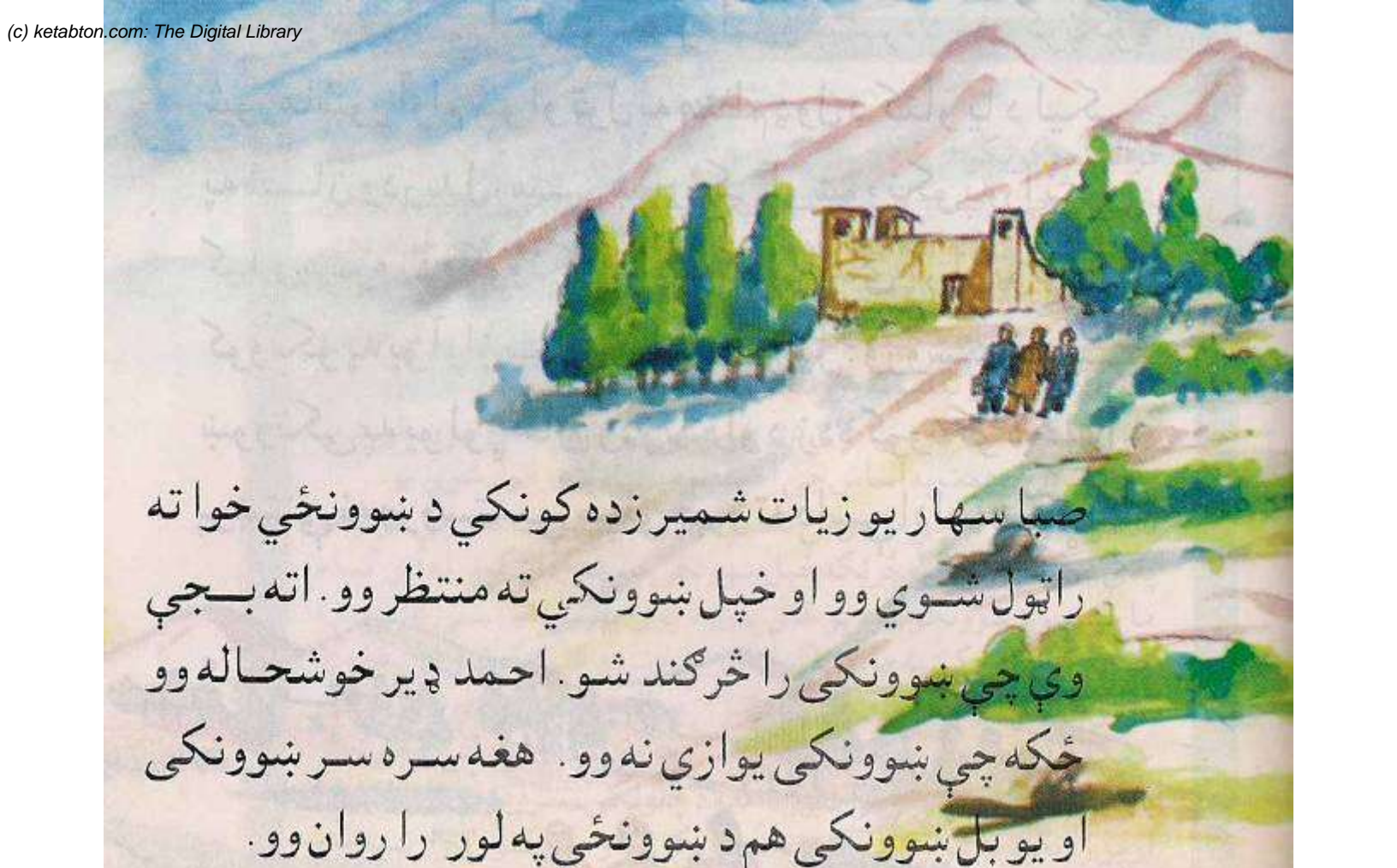
څرنگه چې بنوونکی پر مېر مهربانه، گل د دوست او پوه  
سړی وو او د بیکاری نه مېر منتری شوی وو. د احمد  
خبر و اتر و وروسته د وارو دا فیصله وکړه چې صبا سهار  
احمد د خپل ملگري او ټول هغه زده کوونکي چې په شا  
او خوا کلیو کې اوسېږي او په دې بنوونځي کې سبق  
لولي د بنوونځي خواته راټول کړي چې په دې هکله په  
گله سره پریکړه وکړي.



احمد د خپل ښوونکی سره له خدای په امانی نه وروسته  
په چټکی سره په لاره روان شو. په لاره کې یې خپل خان  
سره دعا کوله چې خدای دې وکړي چې هغه هڅې  
نتیجه ورکړي، ښوونځی ژر بیرته ودان شي او درسونه  
بیرته پیل شي.

هغه ډیر په چټکی سره تللو چې ژر تر ژره هلکان هم خبر  
کړي په پای کې احمد د خپل دوه درې ملگرو او ټولگي  
والو په مرسته وکولای شول چې زیات شمیر زده کوونکي  
خبر کړي چې صبا سهار په اته بجو ټول ښوونځي ته  
حاضر شي چې ښوونکی د ښوونځي بیرته پیل کیدو په  
هکله هغوي سره خبرې کوي.

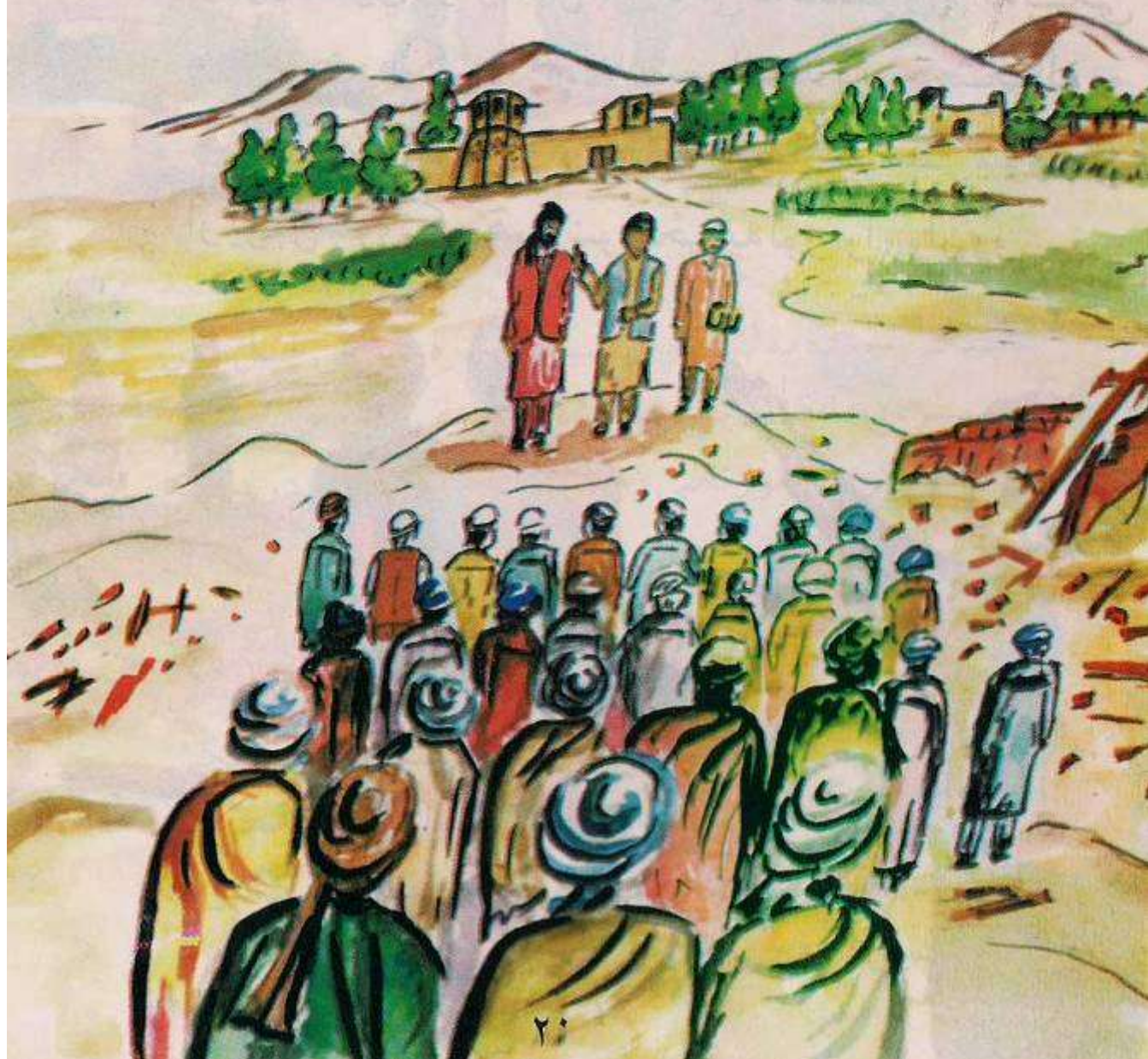




صبا سهار يوزيات شمير زده کونکي د بنوونځي خواته  
راتول شوي وو او خپل بنوونکي ته منتظر وو. اته بجې  
وې چې بنوونکي راڅرگند شو. احمد ډير خوشحاله وو  
ځکه چې بنوونکي يوازي نه وو. هغه سره سر بنوونکي  
او يو بل بنوونکي هم د بنوونځي په لور را روان وو.



د سر بنوونکي او بنوونکو په ليدو سره د زده کونکو  
شور ماشور آرام شو او ټول په منظم ډول د کتار يا د ليکې  
په شان ودریدل. سر بنوونکي او بنوونکو په را نژدې  
کيدو سره زده کوونکو ته سلام وړاندې کړ او ټولو زده  
کوونکو په يو آواز سره (و عليكم) وويل. وروسته بيا سر  
بنوونکی په يو لور ځای ودریده او د زده کوونکو د حال  
پوښتنې نه وروسته يې خپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه:



## گرانوزده کونکو!

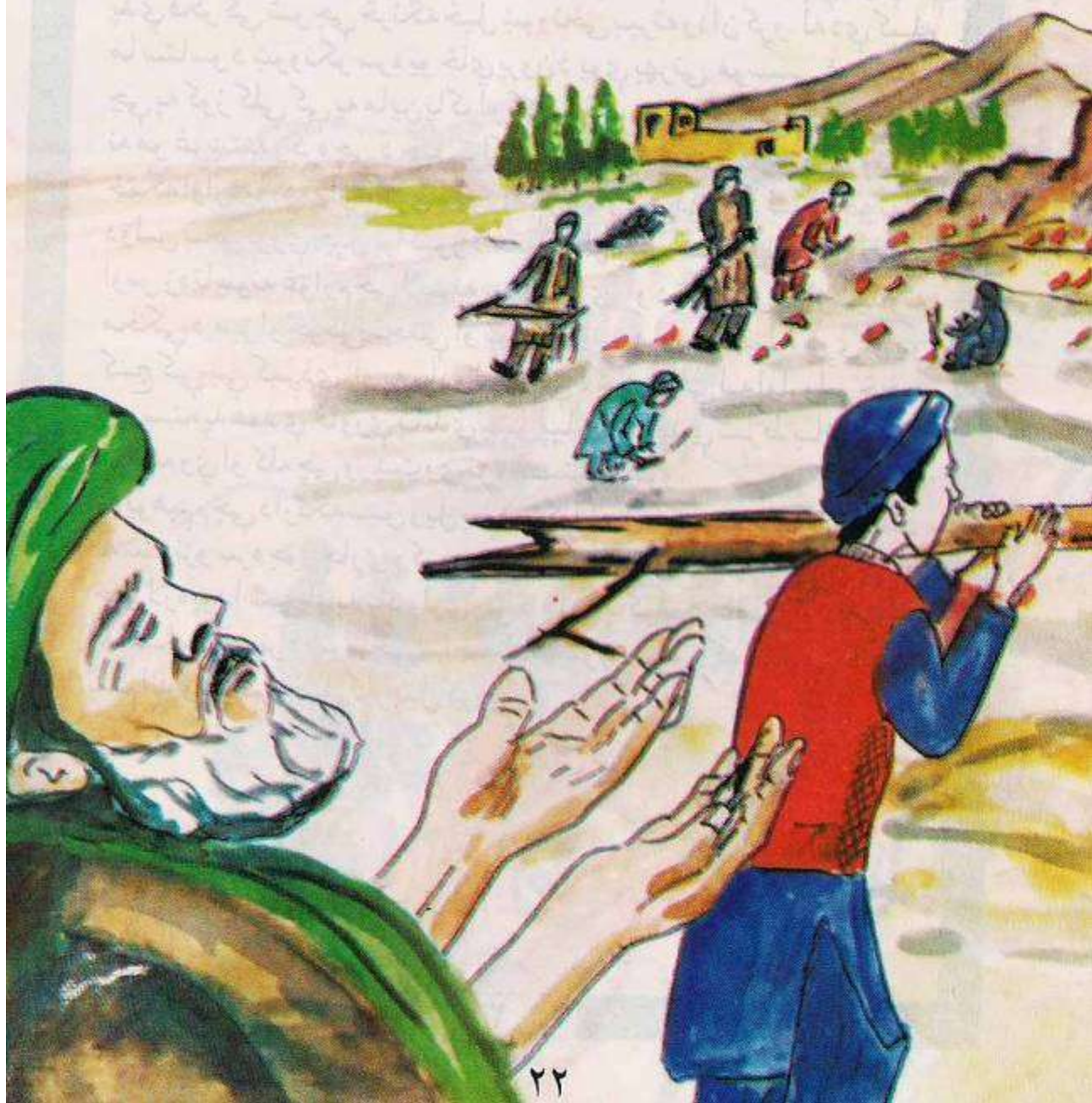
څه رنگه چې تاسو خبریاست پوره یو کال کیري چې زمونږ ښوونځی ویجاړ شوی دی او متاسفانه د وړانوونکو جگړو له کبله هیڅ څوک ددې ښوونځي د ودانولو په فکر کې نه دي او بدبختانه د تاسو یو کال ژوند په عبث تیر شو. تاسو خپله فکر وکړئ ددې یو کال په موده کې مونږ څومره سبق، کتابونه او تعلیم نه وروسته پاتې شوي یو.

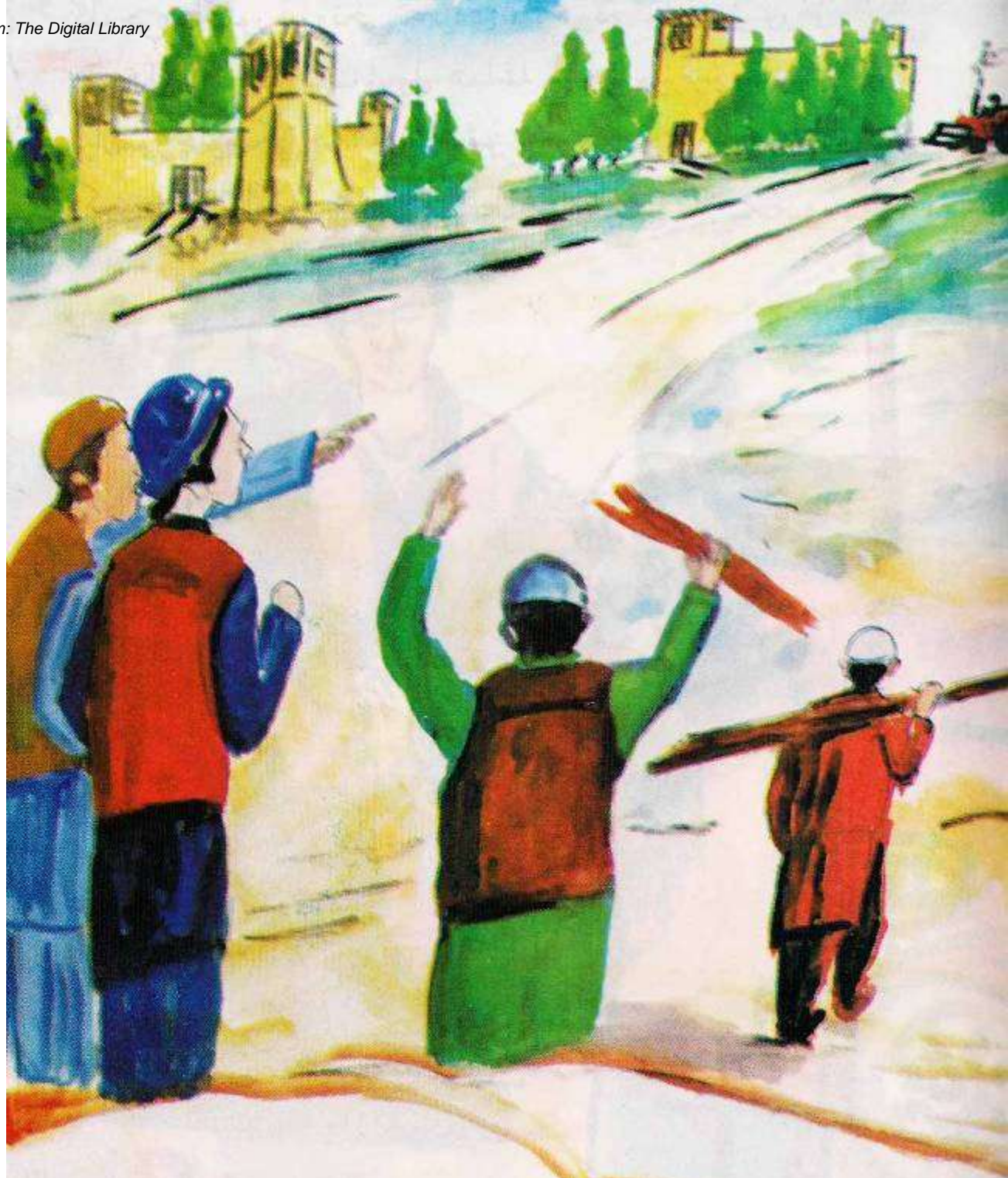
ولي بیا هم ډیر د خوښۍ ځای دی چې مونږ او تاسې ددې ښوونځي د یو زده کونکي د همت په اساس چې احمد نومیري دلته راټول شوي یو.

دا شوق او علاقه چې تاسو یې تعلیم ته لري ددې باعث شو چې مونږ هم پدې فکر کې شو چې څرنگه خپل ښوونځی بیرته ودان کړو. له دې کبله ما ستاسو د ښوونکو سره یو ځای پروډ یوې بهرنۍ موسسې غړی سره چې په کوز کلي کې په ماین پاکولو کې بوخت وو خبرې وکړې او د هغوي نه مو غوښتنه وکړه چې د خپل تراکتور په واسطه یوازې د ښوونځي ځمکه اواره یا (همواره) کړي هغوي هم ژمنه وکړه چې نن د لس بجونه تر دولس بجو پورې خپل تراکتور د هغه د چلونکي سره مونږ ته راوړي. اوس زه تاسونه غواړم چې لاسونه سره ورکړي او د تراکتور د رارسیدونه مخکې د میزا او څوکۍ تختې او نور څیزونه خاورو نه ټوله کړئ او یو کنج کې یې کیرئ. او په یاد ولری چې د ښوونځي له اوارولو څخه وروسته په همدې خاورې باندي سبق پیلوو. خو پدې شرط باندي چې هوا ښه وي او کله چې ورنبت وي نور خصتي به کوو.

زه پوهیږم چې دارنگه سبق ویل به ډیر گران وي خو مونږ چاره نلرو باید له ستونزو سره جوړ جاړی وکړو. وروسته بیا خدای (ج) مهربانه دی چې د حل لاره پیدا شي او په یاد ولری چې د ماین پاکولو د مامورینو د ویناوو په اساس زمونږ د ښوونځي ساحه له ماینونو څخه پاکه شوې ده اوس بسم الله ویلو سره خپل کار پیل کوو.

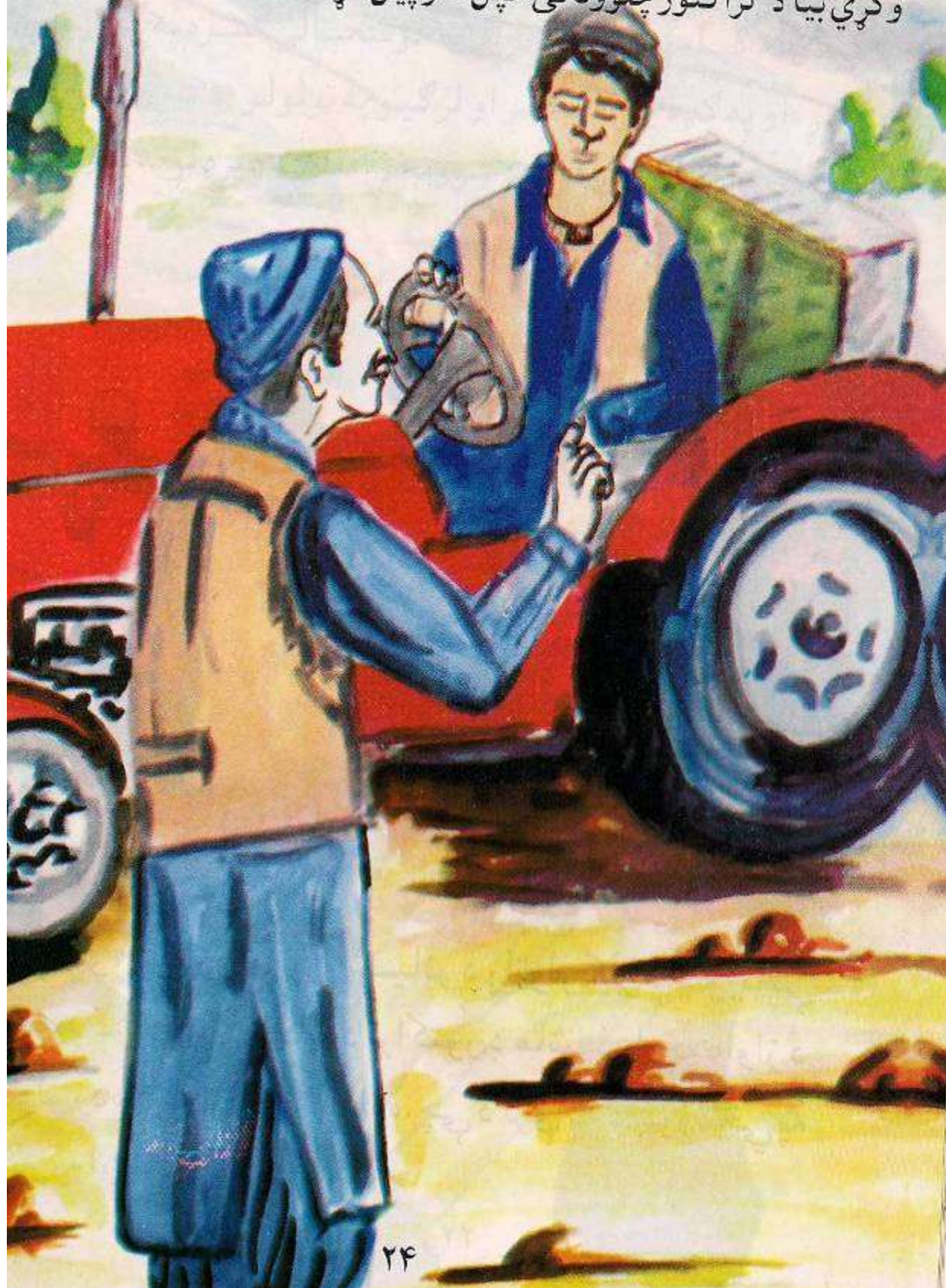
د سر بنوونکي د خبرو پای ته رسيدو سره يو عجيبه غوندي  
شور او شوق د زده کونکو په زړونو کې د بنوونځي بیره پیل  
کيدو له کبله پيدا شو. ټولو په خوشحالی سره په کار پیل  
و کړ. او په گډه يې د تختو او لرگيو په ټولولو د بنوونځي د  
شا او خوا څخه پیل کړل. د بنوونځي ساحه ډیره لویه نه وه نو  
دا کار په چټکۍ سره پای ته ورسيد.



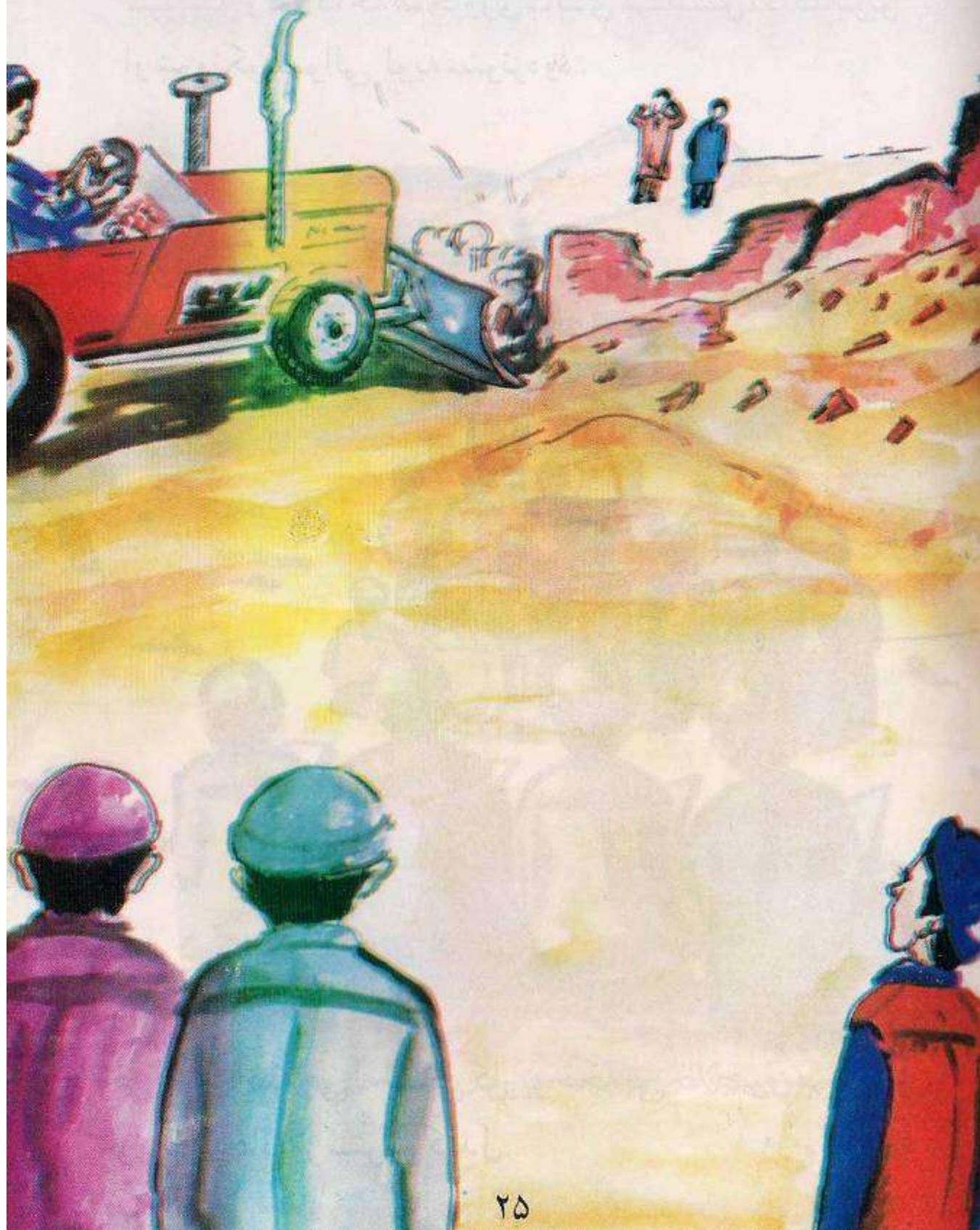


د تختو، دروازو او نورو شيانو د راټولو کار له بنوونځي  
څخه خلاص شو ناخاپه د تراکتور د ماشين اوچت آواز د  
ټولو زده کونکو پام راواړاوه. چې د لرې نه د بنوونځي په  
لور روان وو.

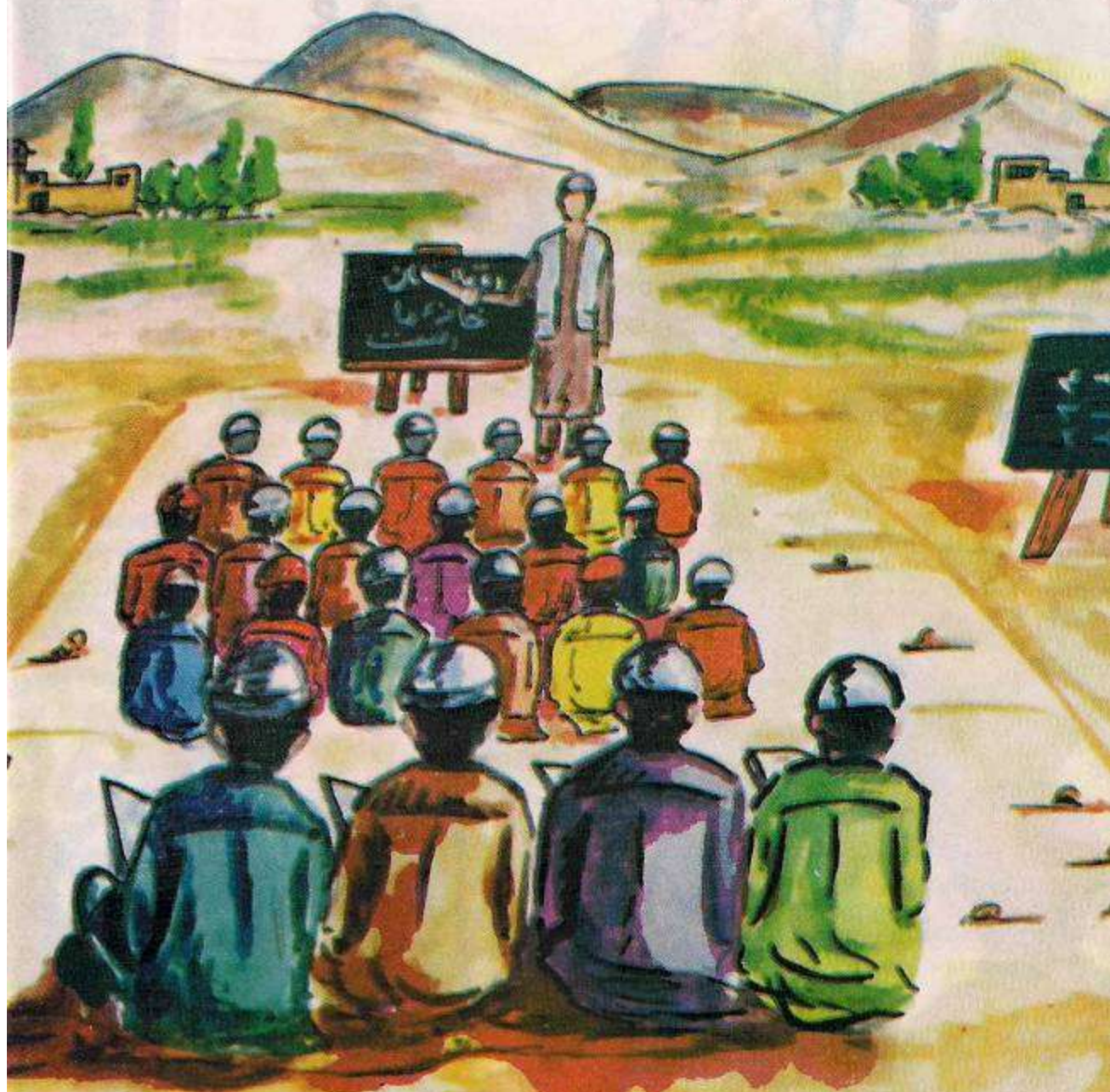
کله چې تراکتور بنوونځي ته نژدې شو د زده کونکو شور او  
شوق او آوازونه زیات شول. هماغه وو چې سر بنوونکی د  
تراکتور چلوونکي خواته نژدې شو. اویوڅه خبرې یې ورسره  
وکړې بیا د تراکتور چلوونکی خپل کار پیل کړ.



زده کونکوپه ډیره حیرانتیا سره د تراکتور کار ته پام  
کاوه چې څرنګه دا وړوکی ماشین د خاورې غونډۍ ځان  
سره مخکې وړي او ځمکه اواروي.

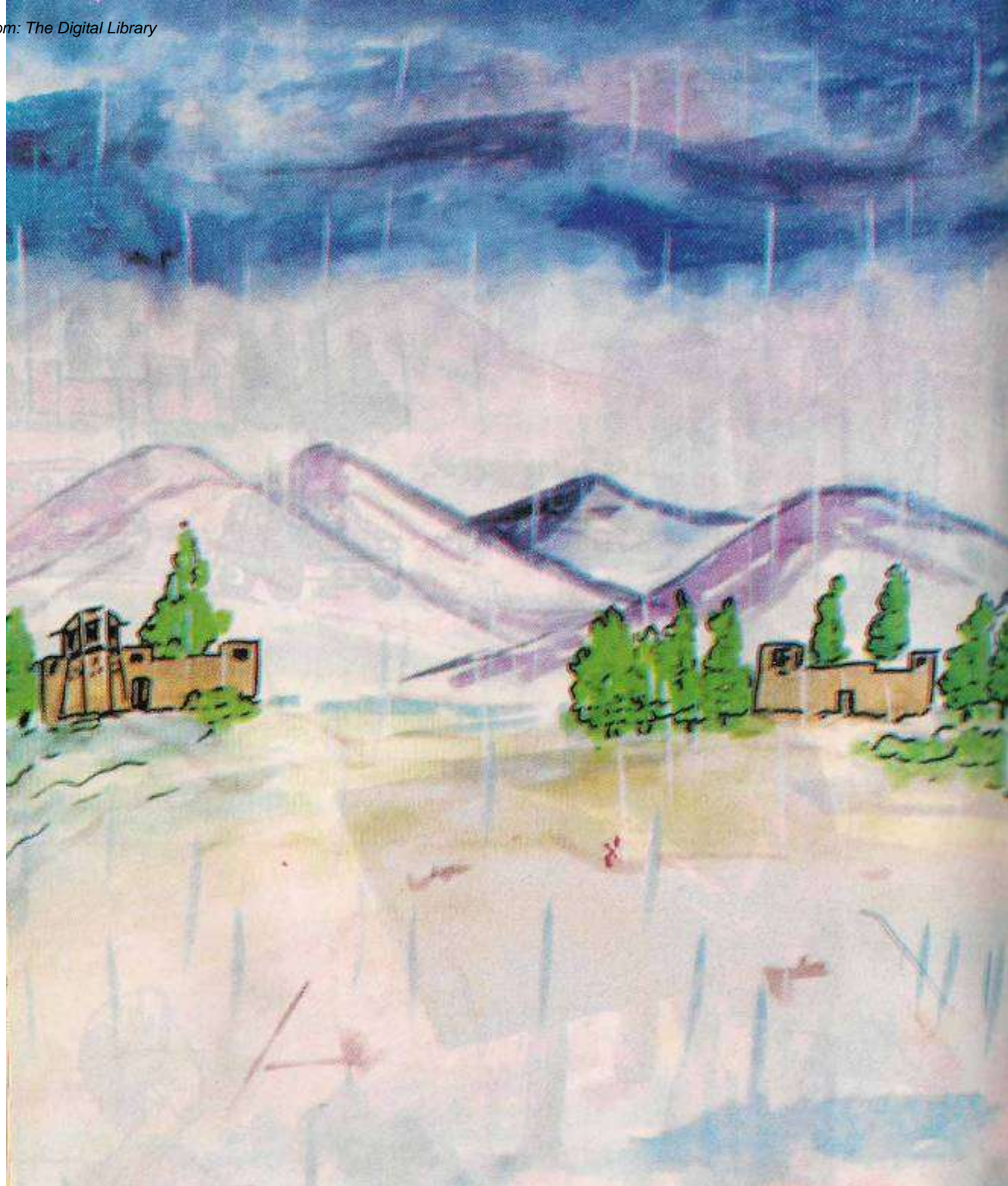


په همدې توگه په صبا يې بنوونځي پيل شو. که څه هم زده کونکي ډير لږ وو خو بيا هم بنوونځي په گوت گوت کې په اواره شوي ځمکه باندې د بيلابيلو ټولگيو په عنوان په خپل سبق پيل وکړ. که څه هم خاورې باندې کيناستل، د کتابونو او بنوونکو کموالی لويه ستونزه وه.



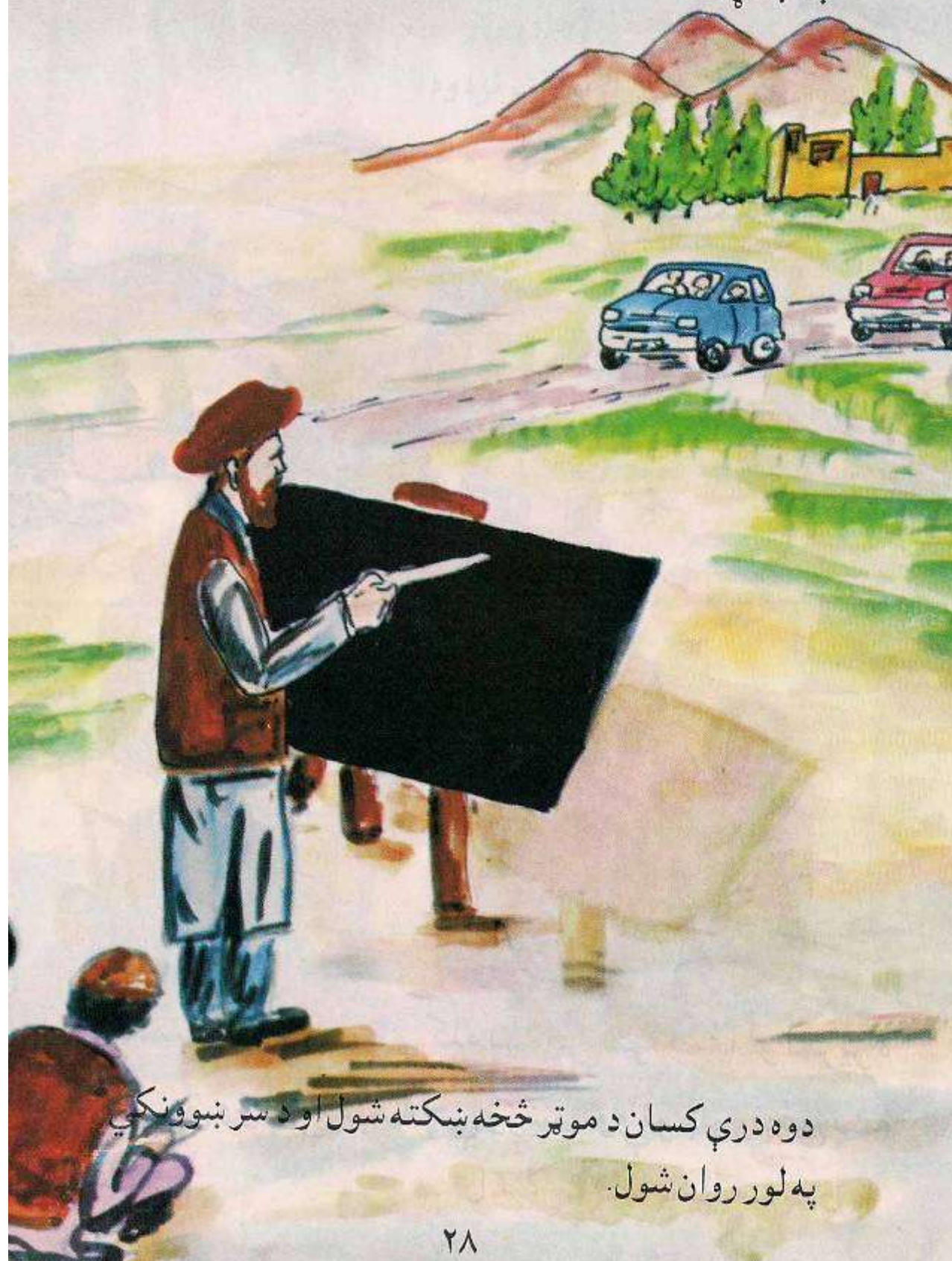
خو له دې امله چې له بسې کاريو څخه يې خلاصون موندی و،  
ټول خوشحاله تر سترگو کيدل.



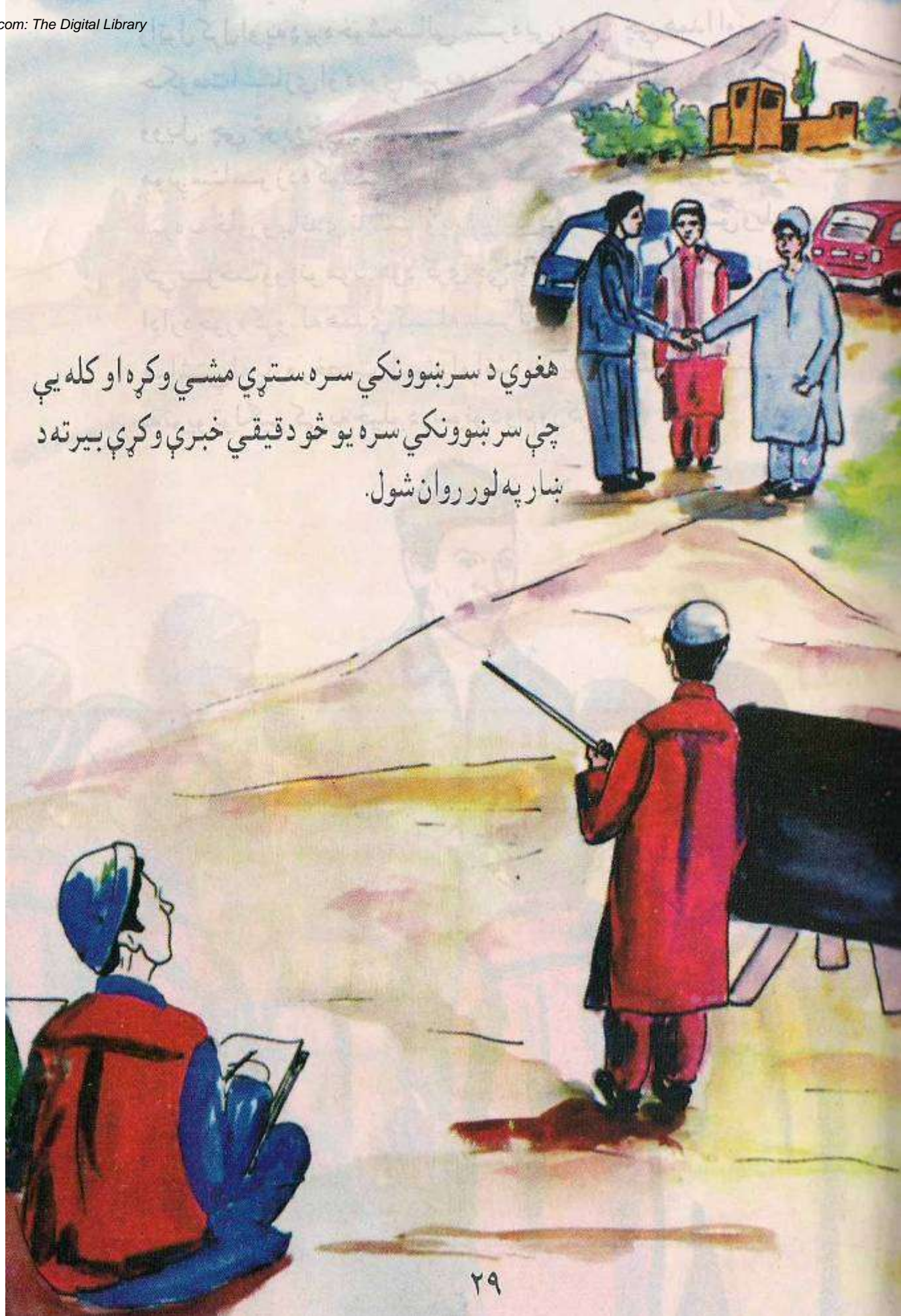


ورځي همدا رنگه تيريدې کله به چې هوا صفا او لمريزه  
وه نو سبق وو او کله به چې ورنست وو نو بنوونځي به  
رخصت و.

د غوايي د مياشش تي په ورځو کې يوه ورځ چې زده  
کوونکي په سبق ويلو بوخت وو، دوه درې موټرو چې د  
ښوونځي خواته ودریدل د زده کوونکو توجه يې ځانته  
جلب کړه.

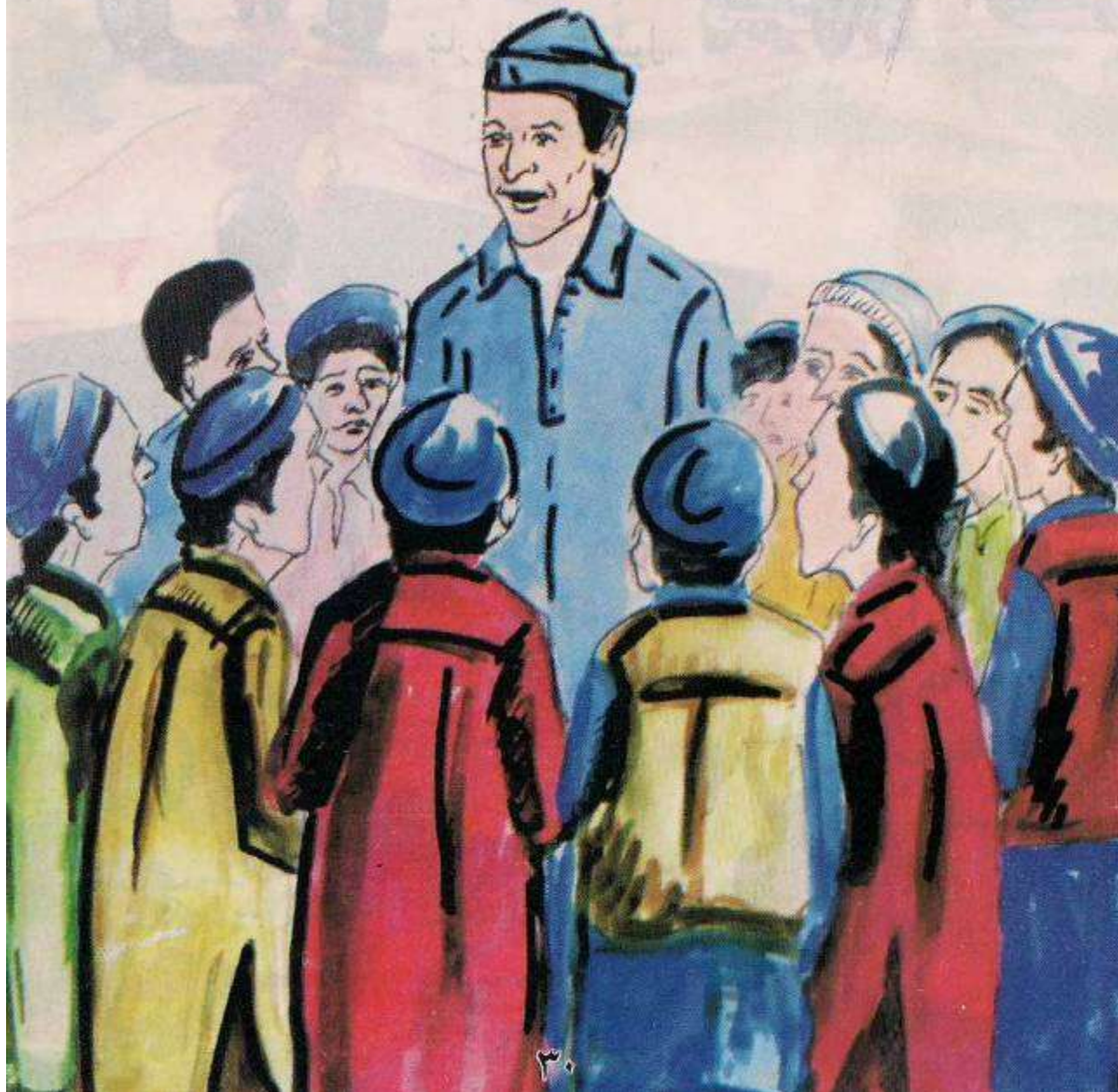


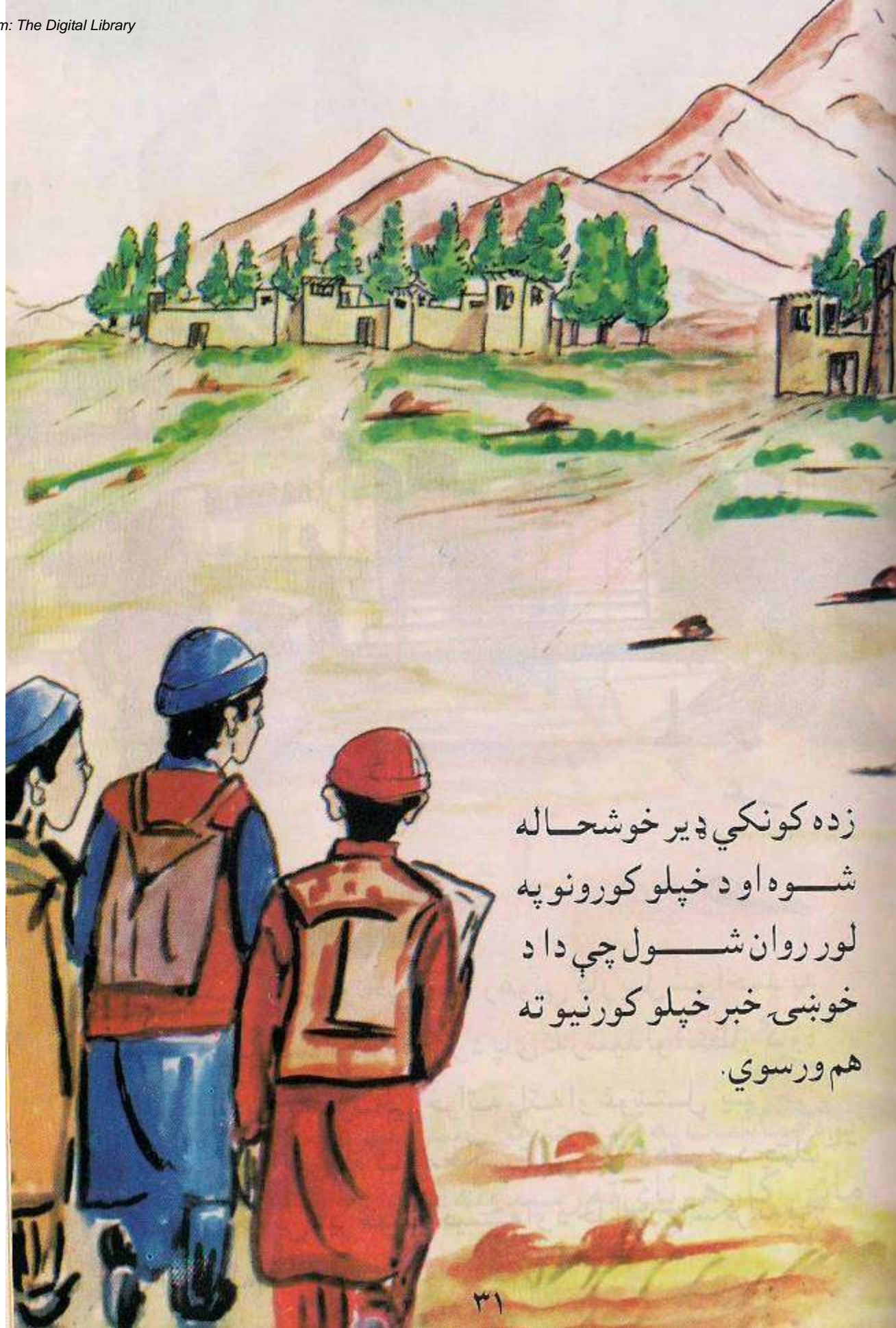
دوه درې کسان د موټر څخه ښکته شول او د سر ښوونکي  
په لور روان شول.



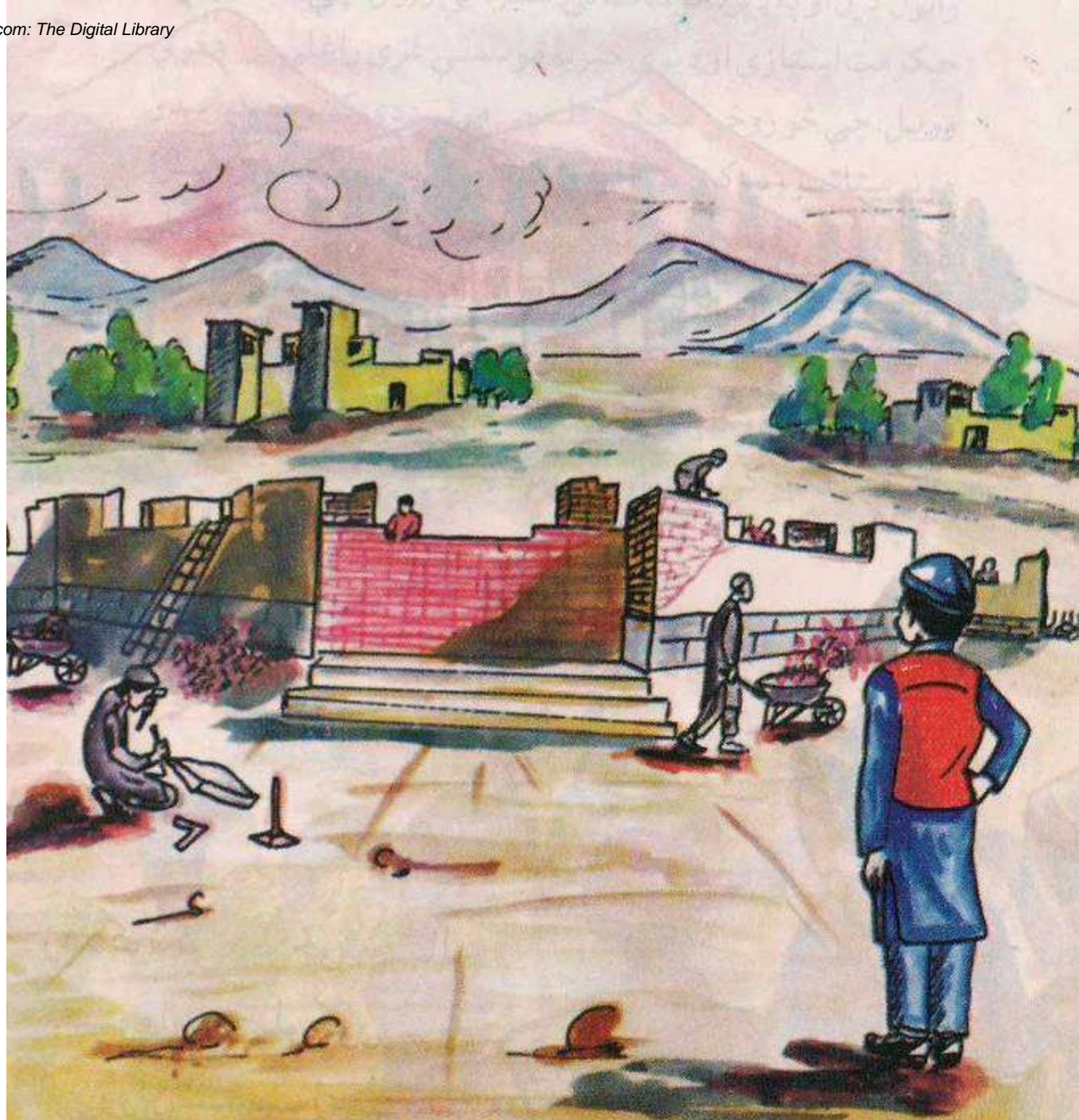
هغوي د سر بنوونکي سره ستړي مشي وکړه او کله يې  
چې سر بنوونکي سره يو خو دقيقې خبرې وکړې بيرته د  
بنار په لور روان شول.

کله چې هغوي لارل، سر بنوونکي ټول زده کونکي او بنوونکي راتول کړل او په ډیره خوشحالی سره یې وویل: چې همدا اوس د حکومت استازي او د یوې خیریه موسسې غړی راغلي وو. هغوي وویل: چې خور وڅې مخکې کله چې مونږ د دې کلي نه تیریدو مونږ ستاسو زده کونکي ولیدل چې هغوي په ډیرو ستونزو سره سره په خاورو باندي ناست او په ډیر شور او شوق سره سبق ویلو کې بوخت وو. نو مونږ هوډ کړي چې تاسو ته شپږ ټولگي او یوه اداره جوړه کړو. له همدې کبله سر له سبا څخه تاسو د یوې میاشتي له پاره رخصت یاست. او انشاءالله یوه میاشت وروسته به په نویو ټولگیو کې به خپلو درسونو دوام ورکړي.





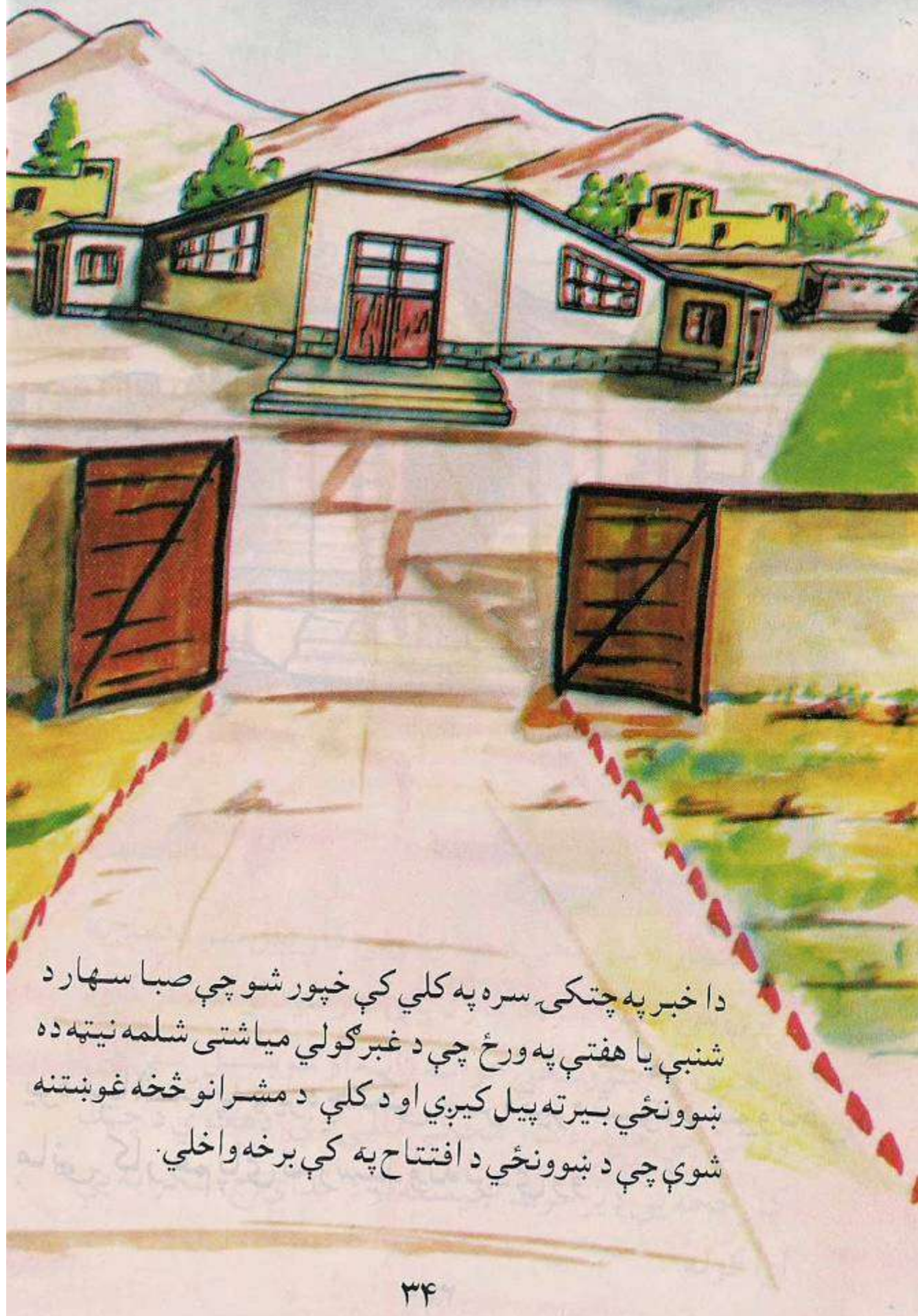
زده کونکي ډير خوشحاله  
شوه او د خپلو کورونو په  
لور روان شول چې داد  
خوبنۍ خبر خپلو کورنيو ته  
هم ورسوي.



سبا سهار د بنوونځي د بيارغونې کار پیل شو احمد په  
ډیرې بې صبره سره د کار د پای ته رسیدلو انتظار کاوه  
او هره ورځ بنوونځي خواته راته او غوښتل یې چې  
وویني چې څومره کار مخکې تللی دی. دهغوي د چټک  
کار څخه یې ډیر خوند اخیسته او د خدای (ج) شکرانه یې  
ادا کوله.



یوه میاشت په ډیره چټکۍ سره تیره شوه د بنوونځي د  
مانۍ کار هم پای ته رسيدو ته نږدې وو.



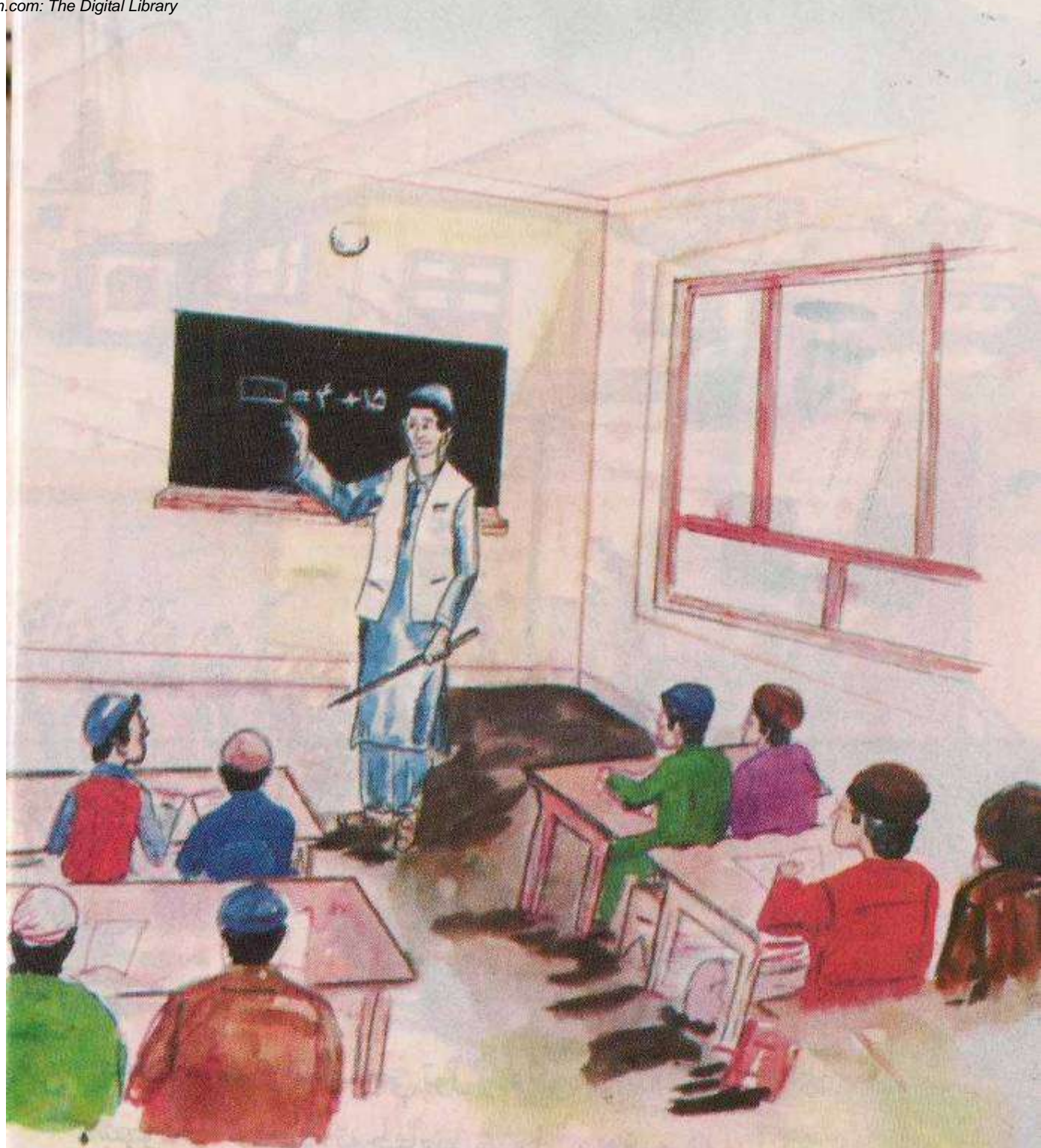
دا خبر په چټکۍ سره په کلي کې خپور شو چې صبا سهار د  
شنبې يا هفتې په ورځ چې د غبرگولي مياشتې شلمه نيټه ده  
بنوونځي بيرته پيل کيږي او د کلې د مشرانو څخه غوښتنه  
شوي چې د بنوونځي د افتتاح په کې برخه واخلي.



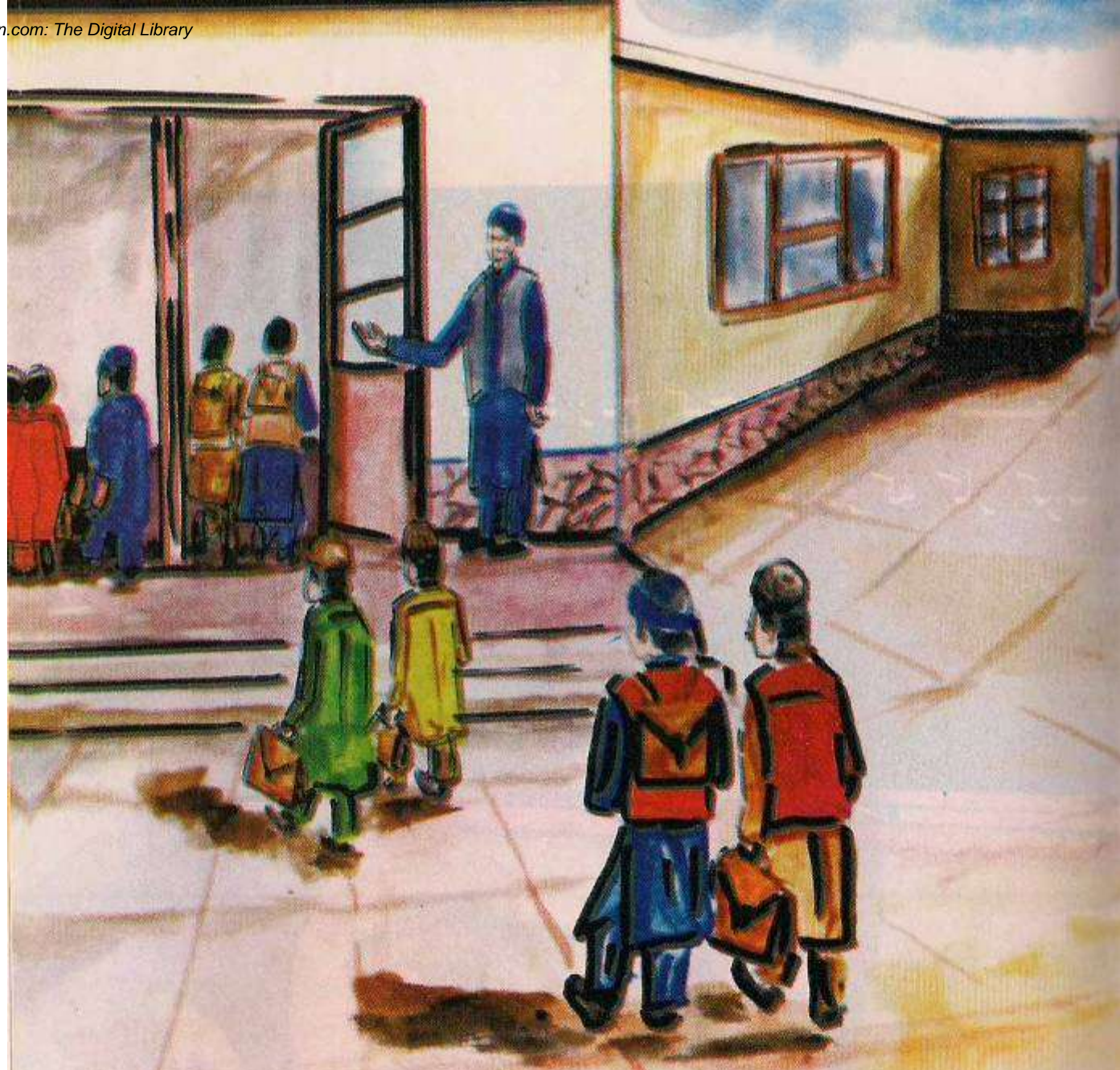


صبا سهار اته بجې ټول زده کونکي په منظمه ټوگه د  
بنوونځي صحن ته حاضر شول. د هغوی په وړاندې د  
کلي مشران او نور میلمانه په څو کیو باندې کیناستلي  
وو او د نوي بنوونځي افتتاح ته منتظر وو. بالاخره د  
بنوونځي افتتاح د قرآن کریم په تلاوت کولو سره پیل

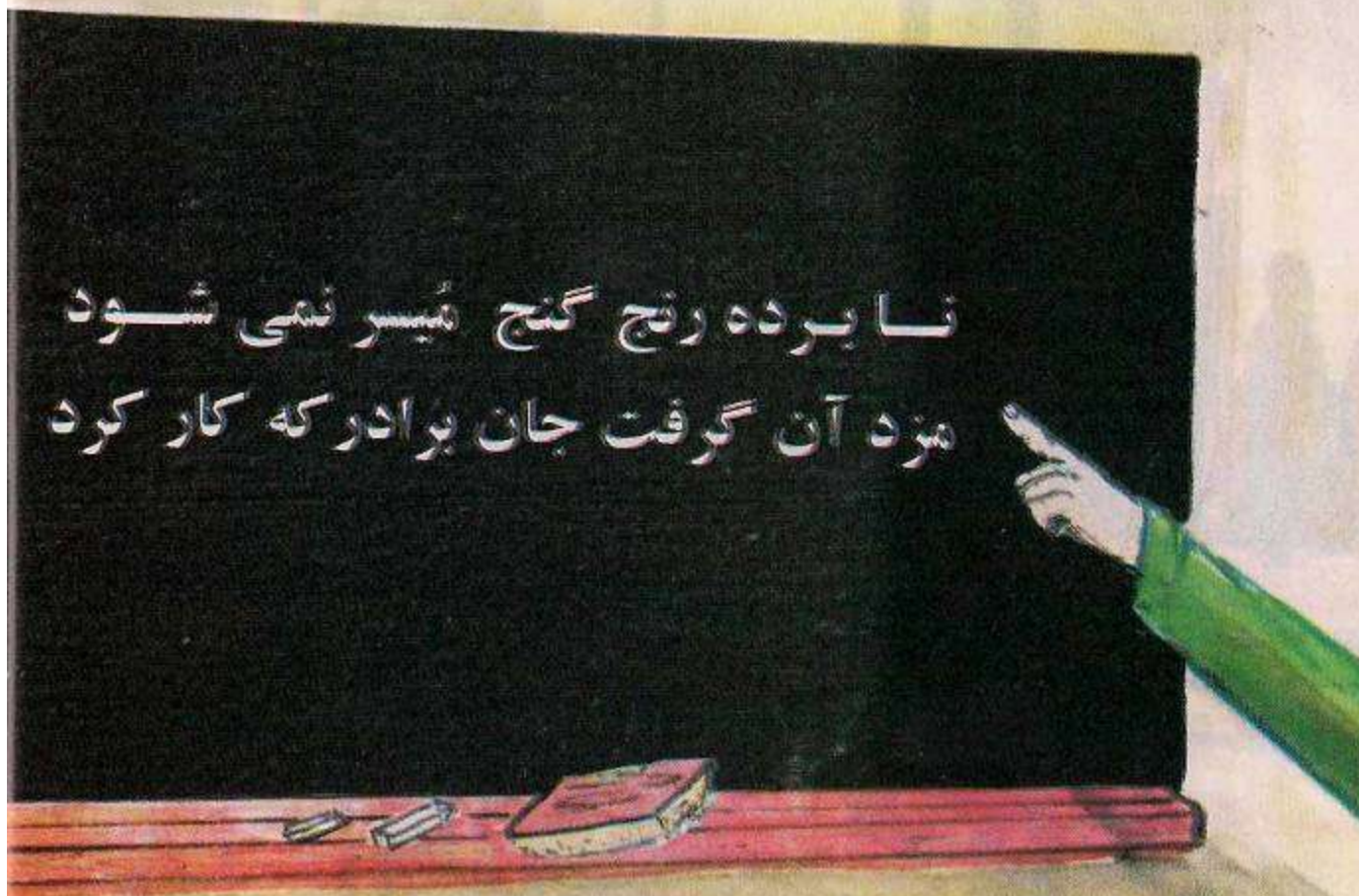
شو.



همدارنگه ټول زده کونکې خپلو نویو ټولګیو ته لارل او  
سبقونه یې پیل کړل.



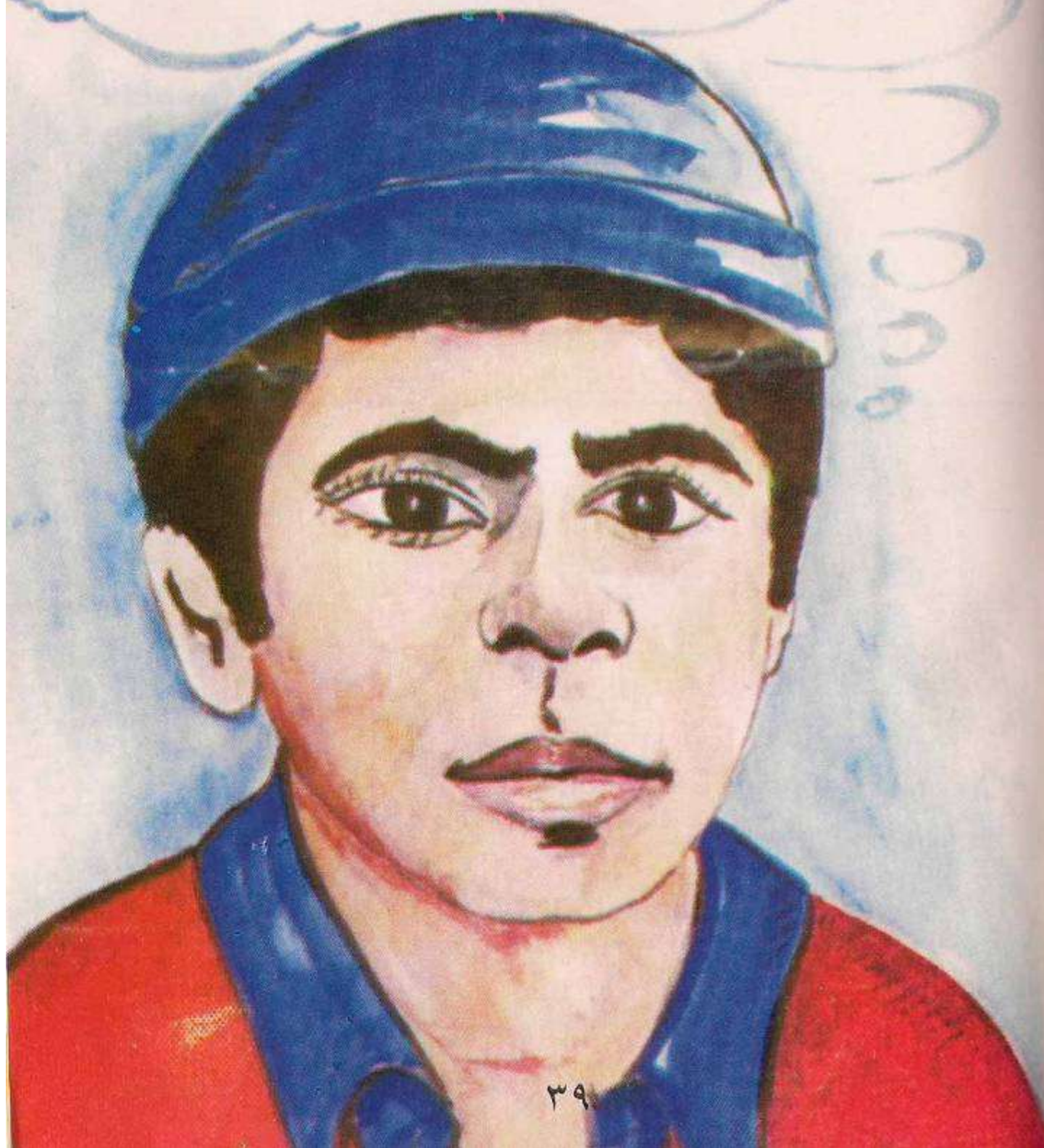
وروسته سر بنوونکي ټولو زده کونکو ته دنوي بنوونځي  
راتللو ته بڼه راغلاست وويل اوزده کونکي يې سبق  
ويلو ته وهڅول. او د حکومت او د مرستندويو موسسو د  
مرستې څخه يې مننه وکړه. يو ځلې بيا يې د احمد د لور  
همت يادونه وکړه اوزده کونکو نه غوښتنه وکړه چې  
نويو ټولگيو ته ولاړ شي. او په خپلو سبقونو پيل وکړي.



نابرده رنج گنج میسر نمی شود  
مزد آن گرفت جان برادر که کار کرده

په پای کچی د احمد د لوړ همت، هڅو او زیار له وجهي  
بنونځی بیرته ودان شو. احمد هم د خپلې پوښتنې ځواب  
پیدا کړ.

وروسته احمد تل دا خبرې تکرارول.  
چې پسې گرځي هغه به مومي



**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**